

Kristianstads
kommun

www.kristianstad.se

Planeringsstrategi 2023

Inledning

Planeringsstrategin ersätter det som tidigare kallats "aktualitetsprövning av översiktsplanen". Planeringsstrategins syfte är att bidra till en översiktsplanering som bedrivs kontinuerligt, följer den politiska inriktningen och är uppdaterad utifrån nya planeringsförutsättningar. Kommunfullmäktige ska, enligt lagstiftningen anta en planeringsstrategi under de två första åren efter ett ordinarie val. Om kommunfullmäktige har antagit en ny översiktsplan inom samma tidsperiod behöver kommunen inte också anta en planeringsstrategi. Kommunens första planeringsstrategi ska ha antagits senast 11 september 2024.

Att en ny planeringsstrategi tas fram innebär dock inte per automatik att antagna översiktsplaner behöver ändras utan den ska enbart tala om vad kommunen ska fokusera på i översiktsplaneringen och om det finns delar av planen som behöver ändras. Det kan till exempel handla om att kommunen i planeringsstrategin anger att det finns ett behov av att se över den kommunomfattande översiktsplanen, eller att översiktsplanens detaljeringsgrad behöver ändras för en viss del av kommunen. Det kan också handla om att någon del av översiktsplanerna behöver ändras för att tillgodose ett visst allmänt intresse, exempelvis vindkraft, strandskydd, grönområden, utbyggnad av kommunikationsleder och kulturmiljön.

Planeringsstrategin kan ändras under pågående mandatperiod. Fokus i planeringsstrategin ska vara på de strategiska frågorna som behandlar utvecklingen av den fysiska miljön och hur vi kan nå Kristianstad kommuns vision och de uppsatta målen i den strategiska färdplanen.

Om kommunen inte antar en planeringsstrategi inom avsett tidsintervall anses samtliga översiktsplaner vara inaktuella, det vill säga även ändringar för en viss geografisk del av kommunen och tillägg avseende ett visst tema. Detta gäller första gången efter 11 september 2024.

Geografisk avgränsning

Planeringsstrategins geografiska avgränsning utgörs av avgränsningar som gjorts i kommunens antagna översiktsplaner. Mot angränsande kommuner gäller kommungränsen i den kommunövergripande översiktsplanen. Inom kommunen gäller de plangränser som angivits i översiktsplanerna, där hierarkin för gränserna gäller enligt följande: 1. Översiktsplanen för Kristianstad stad (2021), 2. Kust- och hav (2019), 3. Översiktsplanen för Kristianstad Kommun (2013) och 4. Vindbruksplanen (2009).

Kristianstad kommun är inte isolerad från sin omgivning utan har en viktig roll i nordöstra Skåne. Samtidigt påverkas hela Kristianstad kommun av angränsande kommuner och markförutsättningar utanför kommunens gränser. Två exempel är Helgeåns avrinningsområde och trafikinfrastrukturens flöden mellan kommunerna. Kommunen påverkas även av omvärldsfaktorer som inte är platsbundna och vi inte kan påverka (som klimatförändring och digitalisering). Planeringsstrategin måste därför förhålla sig till sin omgivning även om markanvändningen är begränsad till planområdet i kommunens översiktsplaner.

Omslagsfoto:

Claes Sandén Kristianstads kommun

Innehåll

Inledning.....	2
Läsanvisning.....	4
Projektorganisation	5
Förändrade planeringsförutsättningar	6
Läsanvisning för förändrade planeringsförutsättningar	7
Vad är det för typ av underlag?	7
Kommunala underlag	8
Lagändringar och förordningar	12
Riksintressen.....	15
Miljökvalitetsnormer	18
Övriga förhållanden av väsentlig betydelse.....	19
Strategisk planering.....	27
Enkät.....	28
Nyckeltal	31
Strategisk inriktning för kommande planering.....	35
Sammanfattad bedömning.....	37
Sammanfattning av de viktigaste punkterna i enkäten kring översiktsplanens innehåll och uppbyggnad:.....	38
Vindbruksplanen.....	39
Översiktsplan Kristianstads kommun	41
Översiktsplan Kust och hav.....	44
Översiktsplan Kristianstad stad.....	46
Sammanfattning av strategiska underlag och processer som är viktiga för översiktsplaneringsarbetet framöver.	48

Läsanvisning

Planeringsstrategin är uppdelad i: Förändrade planeringsförutsättningar, Strategisk planering och sammanfattad bedömning samt två tillhörande bilagor ("Bilaga 1. Enkät – Frågor om översiktsplanen" och "Bilaga 2. Kommande strategiska underlag från översiktsplanen 2013 m.fl").

- **Vill du få en snabb övergripande bild över vad planeringsstrategin kommit fram till?** I så fall är det avsnittet "Sammanfattad bedömning" på sidan 36 du ska fokusera på.
- **Vill du veta mer om de strategiska underlagen och planeringen framåt?** I så fall är det avsnittet "Strategisk planering" på sidan 26 och "Bilaga 1. Strategiska underlag och processer från kommunens översiktsplan 2013 med tillhörande ändringar" som du ska fokusera på.
- **Vill du veta vad tjänstepersoner anser skulle göra översiktsplanen mer lättanvänd?** I så fall kan du hitta hela enkäten i "Bilaga 2. Enkät – Frågor om översiktsplanen" eller ta del av en sammanfattning i "Strategisk planering" på sidan 26.
- **Vill du veta vilka underlag som tagits fram sedan översiktsplanen för kommunen antogs 2013 och vilka förändringar som gjorts i lagen och hur det påverkar planernas aktualitet?** I så fall är det avsnittet "Förändrade planeringsförutsättningar" på sidan 6 du ska fokusera på.

Ovan: Foto Kristianstads kommun Claes Sandén

Projektorganisation

Kommunfullmäktige formulerar i sitt beslut kring "Aktualitetsprövningen av översiktsplanen för Kristianstad kommun" 2021 (14 december) att översiktsplanen för kommunen är aktuell under innevarande mandatperiod och att arbetet med en planeringsstrategi för antagande innan den 11 september 2024 och en ny kommunövergripande översiktsplan för antagande innan valet 2026 ska påbörjas.

Byggnadsnämnden är projektägare på uppdrag av kommunfullmäktige. Byggnadsnämnden har gett delegationsbeslut till plan och bygglovsavdelningen att ta fram förslag till planeringsstrategi. Byggnadsnämnden hjälper till att fatta de beslut som projektorganisationen behöver för att kunna driva planeringsstrategin framåt och som ÖP-styrgrupp eller ledningsgrupp inte kunnat ta.

ÖP-styrgrupp består av representanter från kommunstyrelsens-, byggnadsnämndens- och tekniska nämndens presidier. Styrgruppen hjälper till att fatta beslut som projektorganisationen behöver för att kunna driva planeringsstrategin framåt. I de fall som styrgruppen inte kan fatta beslut lämnas frågan vidare till Byggnadsnämnden som är projektägare.

ÖP-ledningsgrupp består av förvaltningschefer för kommunledningskontoret, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, C4 Teknik samt Biosfärkontoret. Ledningsgruppen hjälper till att fatta beslut som projektorganisationen behöver för att kunna driva planeringsstrategin framåt. I de fall ledningsgruppen inte kan fatta beslut lämnas frågan vidare till ÖP-styrgrupp. ÖP-ledningsgrupp ansvarar tillsammans med projektledaren för att förbereda möten med ÖP-styrgrupp.

Förslag och underlag (där annat inte anges) har tagits fram av en **arbetsgrupp**. Arbetsgruppen för planeringsstrategin har utöver projektledaren bestått av följande, (där deltagande har varierat under arbetets gång):

- Planchef
- Två översiktsplanerare och en stadsantikvarie på planavdelningen
- Strategisk trafikplanerare på mark- och exploateringsenheten/planavdelningen
- Planeringsstrateg och projektledare på mark- och exploateringsenheten
- Miljöhandläggare på miljöavdelningen
- GIS-ingenjör på digitaliseringsavdelningen
- Stadsarkitekt bygglovsavdelningen
- Klimatstrateg på hållbarhetsenheten

Utöver deltagare i arbetsgruppen så har även andra tjänstepersoner från flera olika förvaltningar involverats för att lösa specifika frågor eller diskutera avgränsade delar av uppdraget.

Ovan: Foto Kristianstads kommun Claes Sandén

Förändrade planeringsförutsättningar

Nedan följer en genomgång av de förändrade planeringsförutsättningar* som bedöms vara av betydelse för kommunens översiktsplan från 2013 eller ändringar av densamma (ändring av översiktsplanen för Kristianstad stad, ändring av översiktsplanen för kust- och hav samt vindbruksplanen).

Ovan: Foto Kristianstads kommun Cecilia Sandén

*Avsnittet bygger på länsstyrelsens planeringsunderlag (2022-03-24) men har kompletterats vid behov med information om underlag som kommunen bedömt relevanta för sin kommande planering. Innehållet i detta dokument ligger sen till grund för resultatet i dokumentet "Sammanfattad bedömning".

Läsanvisning för förändrade planeringsförutsättningar
I följande stycken så är strukturen uppbyggd enligt följande:

Vad är det för typ av underlag?

Vilket område berör underlaget/lagen?

Titel på underlaget/lagen

- Beskrivning av vilka planer (Översiktsplanen, Ändringen för Kristianstad stad, Vindbruksplanen eller Kust- och havsplanen) som bedöms påverkas av underlaget/lagen: De som berörs markeras i **fet stil**. De planer som inte omnämns bedöms inte påverkas av underlaget/lagen.

Här kommer därefter ett kort sammandrag kring underlaget, när det togs fram och de viktigaste punkterna i underlaget kopplat till översiktsplaneringen i Kristianstads kommun.

Ovan: Foto Kristianstads kommun

Kommunala underlag

Här presenteras de kommunala strategiska underlag som har tagits fram och antagits sedan 2013, eller som är under framtagande och bedöms relevanta för översiktsplanens (och dess tillhörande ändringars) aktualitet.

Antagna

Vision 2030 – Vi lyfter tillsammans

- Vision 2030 bedöms främst påverka **översiktsplanen för Kristianstads kommun** och **Vindbruksplanen** där målsättningarna i kommunens vision inte är helt tydligt kopplade till någon av planerna. **Ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad och kust- och havsplanen** påverkas till viss del, eftersom det i samband med antagandet för ÄÖP Kristianstad stad och efter att kust- och havsplanen antogs även antagits en ny strategisk färdplan. Strategisk färdplan 2024 har en något annan inriktning jämfört med den strategiska färdplanen 2020.

Vision 2030 – Vi lyfter tillsammans antogs av kommunfullmäktige 2014-06-10. Visionen består av tre övergripande ord: Tillväxt, Tanke och Trivsel som mer i detalj beskriver kommunens målbild. För att arbeta mer konkret med att nå visionen så har det tagits fram strategiska färdplaner till visionen. Nu gällande färdplan har målbild 2024 och är uppdelad i fem målbeskrivningar: Arbetsmarknad, Attraktivitet, Hållbarhet, Trygghet och Utbildning.

CEMR - (Europeiska deklaration om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå).

- CEMR bedöms främst påverka **Vindbruksplanen** och till viss del **översiktsplanen för Kristianstads kommun**. Arbetet med jämställdhet har pågått en längre tid och i översiktsplanen för Kristianstads kommun så är social hållbarhet ett av målen, men begreppet kan utvecklas och få en tydligare koppling till mark- och vattenanvändningskartan.

Kommunstyrelsen beslutade att underteckna CEMR den 27 januari 2016. I CEMR så är det framför allt artikel 24 "Hållbar utveckling" och artikel 25 "Stadsplanering och lokal planering" som är av betydelse för det kommande arbetet med översiktsplanering i Kristianstads kommun.

Klimatkontrakt - Klimatneutrala Kristianstad 2030

- Klimatneutrala Kristianstad bedöms främst påverka **översiktsplanen för Kristianstads kommun** och **ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad**, utifrån målsättningen att fler ska åka kollektivt eller cykla i stället för att ta bilen.

Kristianstads kommun är sedan hösten 2021 en av 23 svenska kommuner som har antagit utmaningen om klimatneutrala städer 2030 som en del av innovationsprogrammet Viable Cities. Målet för Kristianstads medverkan är att utsläppen av växthusgaser som sker inom kommunens geografiska område ska minska så mycket det går fram till 2030, samt att kolinlagringen ska öka. I nuläget kommer drygt två tredjedelar av växthusgasutsläppen från transporter och jordbruk. Antalet bilresor i kommunen måste minska och i stället ske med till exempel cykel eller kollektivtrafik.

Friluftsplänen

- Friluftsplänen påverkar främst **översiktsplanen för Kristianstads kommun** och **vindbruksplanen** och till viss del **ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad**. Friluftsområden som pekats ut och förslag till riktlinjer behöver arbetas in och avvägas mot olika intressen.

Friluftsplänen antogs av kommunfullmäktige i juni 2023. Syftet med planen är att samordna och sätta mål för arbetet med friluftsliv i kommunen och att bidra till kommunens övergripande mål inom hållbarhet och attraktivitet. Vision för friluftslivet i Kristianstads kommun är ”ett inspirerande friluftsliv utan gränser som stärker samhällsutvecklingen”. Till friluftsplänen finns en kartläggning av friluftsområden i kommunen som visar vilka värden som finns i de olika friluftsområdena.

Grönplanen och Grönstrategin

- Grönplanen och grönstrategin påverkar främst **översiktsplanen för Kristianstads kommun** där kommunövergripande grönstråk, grönområden och åtgärder behöver arbetas in och avvägas mot olika intressen.

Kristianstads kommun antog 2017 en övergripande grönstrategi. Strategin utgör ett underlag till Grönplanen som antogs 2019. Grönstrategin innehåller en vision, inriktningar och prioriteringar för utvecklingen av grönytorna i kommunen. I grönplanen utvecklas Grönstrategin till konkreta riktlinjer och åtgärder. Grönplanen innehåller dessutom kartunderlag för viktiga grönområden och gröna samband. Grönstrategin och grönplanen är båda viktiga underlag för översiktsplaneringen. Till Grönstrategin och grönplanen finns 13 underlagsrapporter framtagna.

Trafikplanen och Trafikstrategin

- Trafikplanen och trafikstrategin påverkar främst **översiktsplanen för Kristianstads kommun**. Stråk och åtgärder behöver arbetas in och avvägas mot olika intressen.

Trafikplan för Kristianstads kommun antogs av kommunstyrelsen 2019 och bygger på kommunens trafikstrategi som antogs 2016. Trafikstrategin talar om vilken inriktning trafikutvecklingen inom Kristianstads kommun ska ha de kommande åren. Den innehåller en framtidsvision, tillsammans med utmaningar och strategier för inriktning och prioritering för olika trafikslag. Trafikplanen fastställer åtgärder och insatser för att möta de utmaningar och strategier som beskrivs i trafikstrategin.

Kommande underlag

Riktlinjer för bostadsförsörjning

- När de nya riktlinjerna antagits så påverkar de främst **översiktsplanen för Kristianstads kommun** och **ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad**. Båda planerna ska peka ut lämplig markanvändning för bland annat bostäder med stöd av riktlinjerna för bostadsförsörjning och i avvägning mot andra intressen.

Riktlinjer för Kristianstad kommun antogs senast 2016 och ska enligt plan- och bygglagen aktualiseras och antas av kommunfullmäktige varje mandatperiod. Länsstyrelsen påminner i sitt planeringsunderlag till planeringsstrategin om kopplingen mellan PBL och Lag (2000:1383) och om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, BFL. Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning ska utgöra underlag för de bedömningar som görs i översiktsplanen när det gäller hänsyn till behovet av

bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet. Arbetet med att ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjning pågår.

Klimat- och miljöplan

- Klimat- och miljöplanen påverkar främst **översiktsplanen för Kristianstads kommun och vindbruksplanen** och till viss del **ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad**. I planerna behöver ställningstaganden och åtgärder i planen avvägas mot olika intressen.

Klimat- och miljöplanen ska bidra till minskad miljö- och klimatpåverkan och säkrad energiförsörjning. I planen föreslås lokala mål och åtgärder inom hållbar energi, hälsosam livsmiljö, cirkulär ekonomi och grön samhällsutveckling. Samverkan och engagemang är ett åtgärdsområde som spänner över de övriga fyra åtgärderna. Planen ska lyftas i kommunstyrelsen för antagande under 2023.

Arkitektur

- Arkitekturstrategin kommer troligtvis främst påverka **översiktsplanen för Kristianstads kommun och ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad**.

Byggnadsnämnden gav i december 2021 Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att ta fram en arkitekturstrategi. Uppdraget är påbörjat, men det finns behov av att utreda arkitekturstrategins syfte och vad som ska ingå i uppdraget. Uppdraget ligger på kommunens stadsarkitekt.

Kulturmiljö

- De underlag som tagits fram för kulturmiljön påverkar främst **översiktsplanen för Kristianstads kommun, ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad och vindbruksplanen**. Inventeringar och strategin behöver tas hänsyn till i framtagandet av planerna och avvägas mot olika intressen.

I samband med arbetet med att ta fram ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad så gjordes en kulturmiljöinventering av staden 2018. Inventeringen togs fram för hela planområdet utom de mest centrala delarna där riksintresset och ett tidigare kulturmiljöprogram från 1993 finns och kan ge viss vägledning.

I samband med det pågående arbetet med att ta fram en ändring av översiktsplanen för Åhus så har det även där gjorts en kulturmiljöinventering för planområdet.

Under halva 2022 till halva 2023 pågår en inventering och analys av kommunens kulturmiljöer. I det arbetet ingår att: inventera de centrala delarna av Kristianstad (inom riksintresset) som inte inventerades 2018 och ta fram en analys över vilka kulturmiljöer det finns i kommunens basorter och andra mellanstora orter i kommunen. Till inventeringen ska en strategi för hantering av kulturmiljöer tas fram och antas.

Naturvårdsplan

- När Naturvårdsplanen antagits påverkar den **samtliga planer** i större eller mindre omfattning. Åtgärder i planen och utpekade områden behöver tas hänsyn till och avvägas mot olika intressen i översiktsplanen och tillhörande ändringar.

Naturvårdsplanen utgår i grunden från de nationella miljökvalitetsmålen, FN:s globala mål för hållbar utveckling och intentionerna i Agenda 2030. Naturvårdsplanen är en viktig utgångspunkt i det framtida naturvårdsarbetet i Kristianstads kommun. Planen är också ett kunskapsunderlag som pekar ut och beskriver områden med höga värden för naturvård, rörligt friluftsliv, geologi och landskapsbild. Planen är således en plattform för det framtida naturvårdsarbetet och ett underlag för den fysiska planeringen och olika former av exploatering som påverkar naturmiljön och dess värden. Naturvårdsplanen ersätter bland annat naturvårdsprogrammet från 2016.

Anläggningsutredning för idrottsanläggningar

- När anläggningsutredningen har tagits fram så kan den påverka **översiktsplanen för Kristianstads kommun och ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad**. De behov som lyfts i utredningen behöver tas hänsyn till och avvägas mot olika intressen i översiktsplanen och tillhörande ändringar.

Kultur- och fritidsnämnden har fått ett uppdrag från kommunstyrelsen att genomföra en anläggningsutredning för idrottsanläggningar och behovet som finns framåt utifrån ett 10-årsperspektiv. Syftet med en planen är att skapa förutsättningar för ett ändamålsenligt och långsiktigt hållbart utbud av idrottsanläggningar i Kristianstads kommun.

Ovan: Foto Kristianstads kommun Claes Sandén

Lagändringar och förordningar

Plan- och bygglagen

Allmänna intressen (enligt 2 kap PBL) - Risk för klimatrelaterade skador på den byggda miljön

- **Översiktsplanen för Kristianstads kommun** behöver vid en revidering uppdateras med kommunens syn på risk för skador på den bebyggda miljön (som är klimatrelaterade) samt information om hur sådana risker kan minska eller upphöra. Markanvändningskartan i planen behöver ta hänsyn till och anpassas så att risk för skador på den bebyggda miljön kan minska.

Den 1 augusti 2018 infördes nya krav på översiktsplanens innehåll gällande kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som är klimatrelaterade samt hur sådana risker kan minska eller upphöra (3 kap. 5 §, punkt 7).¹

Regionplanen

- **Översiktsplanen för Kristianstads kommun** är i huvudsak överensstämmande med regionplanen men saknar information om hur planen förhåller sig till regionplanen vilket vid en revidering behöver kompletteras. **Ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad** antogs den 14 december 2021 och regionplanen antogs i juni 2022. Planen skiljer sig inte från regionplanen men det saknas information om hur ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad förhåller sig till regionplanen vilket vid en revidering behöver kompletteras

I januari 2019 infördes bestämmelser i PBL om att en regionplan ska göras för Skåne (7 kap.) Gällande Regionplan för Skåne antogs 14 juni 2022 av regionfullmäktige. Regionplanen innehåller bland annat regionens syn på Skånes större städer, där Kristianstad kommun gemensamt med Hässleholms kommun är utpekade som en av 4 tillväxtmotorer. Lagändringen inom PBL som började gälla 1 april 2020 [SFS 2020:76] (se ovan rubrik "Planeringsstrategi") innebär att det i kommunens översiktsplan och tillhörande ändringar behöver framgå om de avviker från regionplanen (3 kap. 5 §, punkt 8). Kravet började gälla den 1 april 2020.

Planeringsstrategi

- Lagändringen omfattar **samtliga planer**. Alla planerna behöver anpassas till kortare planeringsintervall och ha ett större fokus på genomförandet.

Plan och bygglagen (PBL) uppdaterades den 1 april 2020 [SFS 2020:76] vilket berörde flera av paragraferna i PBL. Bland annat blev kommunerna skyldiga att ta fram en Planeringsstrategi (jämför med tidigare krav på aktualitetsbedömning) om en översiktsplan inte har antagits under mandatperioden. Syftet med lagändringen är att skapa en mer löpande översiktlig planering i kommunerna, med kortare planeringsintervall och större fokus på genomförandet.

¹ I nu gällande PBL 3 kap. 5 §, punkt 4

Plan och byggförordningen

Digitalisering av översiktsplanen

- Ändringen av förordningen omfattar framför allt **översiktsplanen för Kristianstads kommun** och **ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad** som båda omfattar markanvändning och bygger på ÖP-modellen, men olika versioner där det är önskvärt att de utformas utifrån samma ÖP-modell för att underlätta tolkningen av dem såväl internt som extern. Eftersom varken **vindbruksplanen** eller **kust- och havsplanen** är digitalt tillgängliga så kommer de vid en översyn behöva anpassas till lagen om digital tillgänglighet.

I början av februari 2023 tog regeringen beslut om en ändring i plan- och byggförordningen. Enligt de nya bestämmelserna måste alla nya översiktsplaner som påbörjas av kommunerna från och med den 1 januari 2027 vara digitala. Motsvarande reglering finns redan för detaljplaner sedan 1 januari 2022. Syftet som lyfts fram kring digitaliseringen av översiktsplanerna är främst att översiktsplaneringen ska bli mer enhetlig och att det ska bli enklare att tolka översiktsplanen oavsett var i landet den är gjord. Det finns också tankar kring att använda modellen för att kunna samla statistik från översiktsplanen om till exempel markanvändning. Boverket har fått i uppdrag av regeringen att ta fram en standard/föreskrifter för utformningen av planerna. Boverkets förslag till föreskrifter har skickats ut på remiss till bland annat kommunerna under perioden 29 mars till 25 augusti 2023.

Boverket samarbetar även med lantmäteriet för att ta fram ett förslag till nationell specifikation. En nationell specifikation strukturerar den information som ska finnas i en översiktsplan på ett nationellt enhetligt sätt och styr hur informationen tekniskt ska kunna överföras och behandlas digitalt.

Boverket ansvarar även för att ta fram en vägledning kring hur geografisk planinformation i en översiktsplan kan struktureras på ett enhetligt sätt för att skapa möjlighet att utbyta information digitalt, vägledningen kallas ÖP-modell och den senaste heter ÖP-modell 2.1. Det finns planer på att publicera en ny ÖP-modell i samband med att föreskrifterna för översiktsplanen beslutas.

Miljöbalken MB (SFS 1998:808)

Miljöbedömning

- **Översiktsplanen för Kristianstads kommun** saknar flera viktiga komponenter som enligt lagstiftningen ska finnas i miljöbedömningen. Bland annat en beskrivning av hur avvägningen gjorts för "intresseområdena", förslag på avhjälpande åtgärder och en miljökonsekvensbeskrivning där planen som helhet bedöms. Vid en revidering behöver planen kompletteras med detta. **Kust- och havsplanen** och **vindbruksplanen** saknar i likhet med översiktsplanen för Kristianstads kommun flera viktiga komponenter i sin miljökonsekvensbeskrivning som enligt lagstiftningen ska finnas i miljöbedömningen vilket vid en revidering behöver kompletteras.

I augusti 2018 fick miljöbalkens 6 kapitel nytt innehåll och ny utformning. Det har betydelse för bland annat hanteringen och processen av miljöbedömningar för översiktsplaner. Kraven på strategiska miljöbedömningar för planer och program och arbetssättet följer en tydligare struktur efter ändringarna 2018.

Barns rätt i samhället

Barnkonventionen

- **Översiktsplanen för Kristianstads kommun, kust- och havsplanen** liksom **vindbruksplanen** behöver vid en översyn ta hänsyn till barnkonventionen och göra avvägning mellan barnperspektivet och andra intressen. Barnperspektivet ska också ingå i konsekvensbedömningen av planen.

Barnkonventionen blev svensk lag den 1 januari 2020. Boverket har på uppdrag av regeringen tagit fram en vägledning om hur barnkonventionen kan tillämpas vid fysisk planering enligt Plan- och bygglagen (PBL). Plan- och bygglagen framhåller inte särskilt barns rättigheter, men enligt rekommendationerna från FN:s barnrättskommitté ska barnets bästa väga tyngt.

Planering för vatten

Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

- Följande framtagna underlag bedöms främst vara relevanta för **översiktsplanen för Kristianstads kommun** men även **ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad**. I planerna behöver behovet av vattentjänster och prioritering av dem lyftas in och avvägas mot olika intressen i den översiktliga planeringen.

Lagen omfattar verksamhetsområde för VA och allmänna vattentjänster. I lagen har ändringar kommit, bland annat under 2022, då med krav på en aktuell vattentjänstplan senast i januari 2024. En vattentjänstplan ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. En vattentjänstplan ska också innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Ovan: Foto Cecilia Sandén

Riksintressen

Regeringen gav januari 2020 i uppdrag till Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Statens energimyndighet, Tillväxtverket och Trafikverket att (tillsammans med Boverket som samordnande myndighet) göra en översyn av sina respektive anspråk på områden av riksintresse. I uppdraget ingick att

- Se över och precisera kriterierna för vilka områden som ska anses vara av riksintresse enligt 3 kap. 6–8 §§ MB
- Utvärdera om de nuvarande anspråken på områden av riksintresse enligt 3 kap. 6–8 MB motsvarar de kriterier som tas fram och ta ställning till om dessa anspråk behöver ändras.

Nedan beskrivs riksintressena ett och ett och vilken påverkan förändringar av riksintresset bedöms ha på kommunens översiktsplan med tillhörande ändringar.

Riksintresse Yrkesfiske (3kap. 5 § MB)

- **Kust- och havsplanen** bedöms inte vara i konflikt med riksintresset, men saknar beskrivning av hur den förhåller sig till riksintresset och hur betydande påverkan kan undvikas, vilket vid en revidering behöver kompletteras.

Riksintresse för yrkesfiske Skåne/Blekinge utsjöområde, RI YF 9 (Fångstområde), områden 41 och 43 beslutades 2006 och reviderades 2019.

Riksintresse för friluftsliv och naturvärden (3kap. 6 § MB)

- **Översiktsplanen för Kristianstads kommun** saknar beskrivning av hur den förhåller sig till det uppdaterade riksintresset för friluftsliv samt hur betydande påverkan på riksintresset kan undvikas, vilket vid en revidering behöver kompletteras. Planen behöver även kompletteras med ny information om riksintresset för naturvård och hur betydande påverkan på riksintressets värden kan undvikas.

Naturvårdsverkets senaste uppdatering av värdebeskrivningar och avgränsningar för riksintresse för friluftsliv som rör Kristianstads kommun skedde under 2016 och 2017. Det pågår en översyn av riksintresse för naturvård. I Kristianstads kommun berörs Helge ås nedre lopp med Araslövssjön och Hammarsjön. Förslag på synpunkter ska skickas till Naturvårdsverket under våren. Den geografiska avgränsningen föreslås inte ändras men beskrivning av områdets värde och hot mot området kommer att uppdateras.

Riksintresse för kulturmiljövården (3kap. 6 § MB)

- **Samtliga planer** kan beröras av översynen eftersom den kan föranleda att riksintressen får en annan avgränsning eller att anspråken för riksintresset förändras och därmed vad som är möjligt att göra inom och i anslutning till riksintresset. Vid en översyn av planerna behöver resultatet från översynen ligga till grund för kommande planering och planen behöver ta hänsyn till riksintresset så att betydande påverkan på riksintressets värden undviks.

Länsstyrelsen Skåne har påbörjat en översyn av samtliga riksintressen för kulturmiljövård i Skåne. Projektet sträcker sig fram till 2025. I projektet ingår att se över befintliga anspråk (texter och kartavgränsningar) så att dessa är aktuella och att förtydliga varför anspråket är av riksintresse.

Riksintresse för kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

- **Ingen av planerna** bedöms vara i konflikt med riksintresset, men planerna saknar beskrivning av hur de förhåller sig till den reviderade versionen av riksintresset (där bland annat flera objekt har plockats bort som riksintresse för kommunikation inom kommunen, däribland järnvägen mellan kristianstad C och Åhus hamn) vilket vid en översyn av planerna behöver kompletteras. Planerna behöver beskriva hur hänsyn tas till riksintresset så att betydande påverkan på riksintressets värden undviks.

Trafikverket arbetar med en revidering av riksintressena för trafikslagets anläggningar. Utpekandet utgår från nya kriterier som beslutades 2020. Trafikverkets senaste beslut om riksintressen är från 2022-09-26.

Riksintressen för totalförsvaret (3 kap. 9 § MB)

Totalförsvarets militära och civila delar

- **Översiktsplanen för Kristianstads kommun, kust- och havsplanen och vindbruksplanen** kan beröras av de uppdateringar som har skett kring riksintresset för totalförsvarets militära del och vara i konflikt med riksintresset. Planerna behöver vid en översyn förhålla sig till den reviderade versionen av riksintresset och beskriva hur hänsyn tas till riksintresset så att betydande påverkan på riksintressets värden undviks. **Samtliga planer** kan beröras av riksintresset för totalförsvarets civila delar. Eftersom riksintresset inte är öppet (utpekade geografiskt) så får detta prövas vid en eventuell översyn av planerna, men de framtagna sektorsbeskrivningarna kan fungera som stöd för det inledande skedet av arbetet med översiktsplanen och tillhörande ändringar.

Försvarsmaktens senast fattade beslut om gällande riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § MB togs den 26 januari 2022.

Enligt regeringens försvarspolitiska inriktning 2016–2020 ska planeringen för civilt försvar återupptas. Planeringsarbete ska utgå från förmågan att hantera kriser i samhället i fredstid och ge en grundläggande förmåga att hantera krigssituationer. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) arbetar kontinuerligt med att identifiera mark eller vattenområden som kan vara av riksintresse för totalförsvarets civila delar. Sedan oktober 2020 finns en förenklad definition av samhällsviktig verksamhet. MSB har även tagit fram en vägledning för identifiering av samhällsviktig verksamhet för bland annat kommuner (2019) och en vägledning för att beakta totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen (2021).

MSB:s sektorsbeskrivning med 5 kriterier uttrycker villkoren för att en anläggnings mark- och vattenområde ska kunna anses vara av nationellt intresse för totalförsvarets civila del. De 5 kriterierna är:

- Verksamheten som bedrivs eller kommer att bedrivs på området är kritisk för att uppnå någon av målsättningarna för civilt försvar på nationell nivå.
- Verksamheten som bedrivs eller kommer att bedrivs på området är av stor nationell betydelse för att upprätthålla vitala funktioner inom totalförsvaret.
- Verksamheten som bedrivs eller kommer att bedrivs på området utförs av en eller flera [...] civila aktörer
- Verksamheten som bedrivs eller kommer att bedrivs på området är beroende av användandet eller tillkomsten av anläggningar som innebär avsevärda kostnader, praktiska svårigheter eller i övrigt mycket stora nackdelar att omlokalisera.

- Verksamhetens behov av mark- och vattenanspråk kan komma i konflikt med annan markanvändning.

Ovan: Foto Kristianstads kommun Claes Sandén

Riksintresseanspråk Natura 2000-områden (4 kap. 8 § MB)

- **Kust- och havsplanen** bedöms inte vara i konflikt med riksintresset, då samma yta sedan tidigare även är utpekad som riksintresse Natura 2000 område enligt art- och habitatdirektivet. Planen saknar beskrivning av hur den förhåller sig till de nya förutsättningarna för riksintresseområdet som skyddsområde enligt fågeldirektivet, vilket vid en översyn av planen behöver kompletteras, liksom hur en negativ påverkan på värdena inom riksintresset ska undvikas.

År 2018 beslutades ett nytt särskilt skyddsområde (SPA) enligt fågeldirektivet - SE0420138 Äspet. Området är lokaliserat mellan Äspet och Åhus på udden som även kallas "Snickarhaken". Området är sedan tidigare skyddat som natura 2000 enligt art- och habitatdirektivet och naturreservat.

Riksintresseanspråk Energi (4 kap. 8 § MB)

- **Ingen av planerna** bedöms påverkas direkt av riksintressena, eftersom de inte är lokaliserade inom kommunen. I och med det ökade trycket på energiproduktion och bland annat översynen av havsplanerna (se kommande rubrik under "Övriga förhållanden av väsentlig betydelse") kan det bli aktuellt med nya riksintresseanspråk för energiproduktion vindbruk och då bland annat till havs, som i så fall kan komma att påverka **kust- och havsplanen**.

Efter en översyn av riksintresseanspråket beslutades nya kriterierna för energiproduktion (ej vindbruk) och energidistribution 2016. Energimyndigheten bedömer att preciseringen av kriterierna från 2013 fortfarande är aktuella och att riksintresseanspråket har tillämpats restriktivt och ser därför inget behov av att förändra dem. Riksintresseanspråket omfattar åtta områden för energiproduktion (värmekraft) varav inget är lokaliserat i Kristianstad kommun. En översyn av riksintresseanspråken gjordes 2019 och de befintliga anspråken bedöms aktuella.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer vatten

- Åtgärdsprogrammet och behovet av kommande underlag bedöms främst vara relevanta för **översiktsplanen för Kristianstads kommun**. I kommande översiktsplanering är det viktigt att arbetet med att ta fram översiktsplanen samordnas med exempelvis VA-planen och andra planeringsunderlag kopplat till vatten och avvägs mot andra intressen.

Vatten

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram ger stöd för att olika aktörer ska kunna bidra till att miljö kvalitetsnormerna kan följas. Nya åtgärdsprogram för att nå miljö kvalitetsnormer för vatten har kommit i sexårsstycken 2009–2015, 2016–2021, 2022–2027. Åtgärdsprogrammet 2022–2027 redovisar bland annat åtgärder kopplade till kommunernas fysiska planering. Tre av åtgärderna är juridiskt bindande för kommunerna och ska årligen rapporteras till Vattenmyndigheterna. De tre åtgärderna kopplar specifikt till översiktsplanering.

- Kommunernas åtgärd 1 – ”Kommunerna ska genomföra en förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande med fokus på de yt- och grundvattenförekomster där det behövs åtgärder för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas. Planeringen ska bedrivas i samverkan med berörda utifrån ett avrinningsområdesperspektiv. Den förvaltningsövergripande planeringen ska säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten beaktas i alla tillämpliga delar av kommunens verksamhet.”
- Kommunernas åtgärd 4 b. ”Tillgodose att översiktsplanen tar hänsyn till och samordnas med aktuella planeringsunderlag, bland annat regionala vattenförsörjningsplaner, på ett sådant sätt att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas.”
- Kommunernas åtgärd 5 – ”Ska upprätta eller revidera plan för dricksvatten, spillvatten och dagvatten (VA-plan) och genomföra åtgärder i enlighet med planen så att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska kunna följas. Samverkan ska ske med berörd länsstyrelse.”

Ovan: Foto Kristianstads kommun Åsa Pearce

Övriga förhållanden av väsentlig betydelse

Hälsa, säkerhet och risk för olyckor

- Följande framtagna underlag bedöms främst vara relevanta för **översiktsplanen för Kristianstads kommun** och till viss del även för **kust- och havsplanen**. Vid en översyn av planerna behöver underlagen som anges här nedan användas som stöd för en god avvägning för lämplig mark- och vattenanvändning. Det är dock viktigt att ha med sig att redan givna byggrätter i exempelvis en detaljplan gäller och att översiktsplanen endast är rådgivande. Bedömer kommunen att givna byggrätter är olämpliga behöver andra verktyg komplettera översiktsplanen, som till exempel beslut om att upphäva planer.

Risk för översvämning, ras, skred och erosion

Det finns flera vägledningar och underlag som handlar om risk för översvämning, ras, skred eller erosion framtagna sedan 2017 där flera statliga myndigheter varit involverade som länsstyrelsen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Sveriges geologiska institut (SGI) med flera. Till exempel har SGI och MSB översiktligt identifierat särskilda riskområden för ras, skred, erosion och översvämning (2021). Länsstyrelsen Skåne har tagit fram en riskhanteringsplan för Kristianstadsområdet (2021) och Boverket har tagit fram en vägledning på PLB kunskapsbanken avseende hälsa, säkerhet och risker.

Ovan: Foto Kristianstads kommun Claes Sandén

Störningar och riskfaktorer

Flera tillståndspliktiga verksamheter har tillkommit i Kristianstads kommun. För att undvika intressekonflikter i kommande prövningar är det av stor vikt att översiktsplanens vägledning är tydlig kring hur risker, störningar och andra konsekvenser av de nytillkomna verksamheterna ska hanteras. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har till exempel tagit fram en vägledning om samhällsplanering och riskhantering i anslutning till storskalig kemikaliehantering (2017).

Det finns cirka 480 inventerade eller identifierade objekt i Kristianstads kommun som är förorenade, varav ungefär 50 är placerade i de högsta riskklasserna (1 och 2). Främst handlar det om objekt i tätorterna men det finns också enstaka objekt i mindre samhällen och på landsbygden.

Utöver förordning om trafikbuller (SFS 2015:216) vill Länsstyrelsen lyfta fram Boverkets allmänna råd om industri- och annat verksamhetsbuller (2020:2) och en reviderad vägledning som knyter an till de allmänna råden.

Beredskap, risk och sårbarhet

Länsstyrelsen har tagit fram en regional handlingsplan för klimatanpassning (2020). Den innehåller bland annat en uppdaterad klimat- och sårbarhetsanalys som kommunen kan ha vägledning av i samband med framtagande av lokala risk – och hotbilder.

Hushållning av mark, vatten, energi och råvaror

- Följande framtagna underlag bedöms främst vara relevanta för **översiktsplanen för Kristianstads kommun** och till viss del även för **ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad**. Planerna behöver visa hur hänsyn tas till energiförsörjningen, materialhushållning och masshantering, samt jordbruks- och skogsmark i mark- och vattenanvändningen och hur de avvägs mot andra intressen.

Jordbruksmark

Nya kunskaper om klimatförändringarnas effekter gör att frågan om jordbruksmark behöver ses i ett större perspektiv, som exempelvis utifrån Sveriges långsiktiga livsmedelsförsörjning. 2021 beställde Jordbruksverket en rapport för att undersöka exploateringen av jordbruksmark under perioden 2016–2020. Rapporten visar att jordbruksmark exploateras i samma omfattning som tidigare.

Skogsmark

2018 fattade regeringen beslut som Sveriges första nationella skogsprogram. Skogsprogrammets övergripande vision är att *”Skogen, det gröna guldets, ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi”*. Som ett led i detta har en regional skogsstrategi för Skåne (2020) tagits fram, som presenterar mål, insatser och aktiviteter inom fyra huvudområden: innovation, miljö, produktion och rekreation.

Materialhushållning och masshantering

Länsstyrelsen har tagit fram en regional materialförsörjningsplan (2023) I planen redovisas behovet och förutsättningarna för tillgång på ballast i Skåne samt vilka åtgärder som krävs för att uppnå ett mer cirkulärt samhälle.

Sveriges geologiska undersökning, SGU, har i januari 2021 tagit fram en rapport som beskriver förutsättningar för och behov av ballastförsörjning för betongändamål i ett regionalt perspektiv för Skåne

Arkitektur

Politik för gestaltad livsmiljö (Prop. 2017/18:110)

- Sveriges mål för arkitekturpolitiken kan påverka **översiktsplanen för Kristianstads kommun**. Mål och delpreciseringar för arkitekturpolitiken ska vara vägledande för kommunens arbete och har betydelse från den stora skalan till detaljnivå. Det är främst arbetet med strategier i översiktsplanen och underlag till översiktsplanen (som arkitekturstrategin, läs mer på sida 10) som målet har betydelse.

Riksdagen antog 2018 följande mål och delpreciseringar för politikområdet:

”Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.”

Det ska uppnås genom att:

- hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden
- kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids
- det offentliga agerar förebildligt
- estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas till vara och utvecklas
- miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla
- samarbete och samverkan utvecklas, inom landet och internationellt.

Målet för gestaltad livsmiljö och dess delpreciseringar är styrande för statens initiativ och kan vara vägledande för kommuner och regioner. Målet kompletterar andra nationella mål som berör den gestaltade livsmiljön.

Havsplanering

Havsplanen

- Översynen av havsplanen kan påverka **kust- och havsplanen**. Det är vid ett eventuellt utpekande av havsbaserad vindkraft inom Kristianstads kommun som Kust- och havsplanen kan påverkas och vid en översyn behöver det i så fall lyftas in och avvägas mot olika intressen. Men även det marinaområdesskyddet behöver lyftas in och beskrivas i kust- och havsplanen.

Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram havsplaner enligt 4 kap. 10 § MB. Kristianstads kommun berörs av havsplanen för Östersjön och havsplanerna är ett vägledande underlag för kommunal fysisk planering. Regeringen beslutade om havsplanerna 10 februari 2022. I samband med antagandet av havsplanerna beslutade regeringen även att göra en översyn av havsplanerna. Arbetet med att ta fram förslag på nya havsplaner till 2024 bygger på flera relaterade uppdrag från olika myndigheter. Till exempel:

- Förberedelse för utbyggnad av transmissionsnät, Svenska kraftnät,
- Uppdrag att utreda frågor om exklusivitet för anläggande av vindkraftsparker i allmänt vatten och i Sveriges ekonomiska zon, Havs- och vattenmyndigheten
- Kunskapssammanställning om samexistens mellan vindkraft, yrkesfiske, vattenbruk och naturvård, Havs- och vattenmyndigheten
- Planeringsunderlag kulturmiljö i regleringsbrevet 2021 (uppdrag 3.B.4) Länsstyrelserna, Ekonomistyrningsverket

Nya förslag till havsplaner kommer i huvudsak att kompletteras med förslag på nya ytor för havsbaserad vindkraft, för att möjliggöra för en större produktion av el. Men även kompletteras med information om det marinaområdesskyddet som har tillkommit sedan den förra planen antogs 2022.

Bostadsförsörjning

- Nya underlag kopplade till bostadsförsörjningen bedöms främst vara relevanta för **översiktsplanen för Kristianstads kommun** och **ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad**. Båda planerna ska peka ut lämplig markanvändning för bland annat bostäder med stöd av nedanstående underlag och kommunens antagna riktlinjer för bostadsförsörjning i avvägning mot andra intressen.

Läs mer om Riktlinjer för bostadsförsörjning på sidan 5 under "Kommunala underlag" och "Kommande underlag".

Länsstyrelsen tar årligen fram en [regional bostadsmarknadsanalys för Skåne](#). Analysen grundar sig på kommunernas svar i bostadsmarknadsenkäten och presenterar en bild över situationen på den skånska bostadsmarknaden.

Region Skåne tar årligen fram en modell som visar på [bostadsefterfrågan](#). Modellen bygger bland annat på regionens befolkningsprognos som också uppdateras årligen. Enligt modellen för bostadsefterfrågan som redovisades mars 2023, minskade marknadsdjupet i Skåne under 2022 med 35 procent jämfört med toppåret 2021 och prognosen var att marknadsdjupet skulle fortsätta minska till 2024.

Boverket har tagit fram en handbok som riktar sig till kommunen och som ska vara ett stöd i arbetet med att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning. Handboken är indelad i sex delar: "Introduktion", "Vad säger lagen?", "Att ta fram riktlinjer", "Kommunens verktyg", "Underlag" och "Exempel".

Natur

- De underlag som tagits fram här nedan bedöms främst påverka **översiktsplanen för Kristianstads kommun** samt **vindbruksplanen** och till viss del **ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad**. Planerna behöver förhålla sig till och anpassas utifrån nya områdesskydd och arbeta in och använda nya underlag och information om naturen vid avvägningar mot andra intressen.

Skyddad natur

En mängd naturreservat, naturminnen och naturvårdsavtal har tillkommit i kommunen sedan översiktsplanen för Kristianstads kommun antogs.

Nytt beslut om utvidgat strandskydd (7 kap. 13 § MB)

Länsstyrelsen fattade beslut om utvidgade strandskyddsområden för Kristianstads kommun den 11 maj 2016. Dessa beslut ersätter äldre beslut från 2002 i den del som avser utvidgat strandskydd, det vill säga strandområden mellan 100 och 300 meter.

Naturvärdesöversikt

Länsstyrelsen har tagit fram Naturvärdesöversikten 2022 (NVÖ) som är ett aktuellt planeringsunderlag och en kunskapsbas för Skånes mest värdefulla naturområden. Naturvärdesöversikten är en viktig del i arbetet med en stärkt grön infrastruktur.

Ekosystemtjänster

Boverket har tagit fram en webbaserad vägledning och metod för hur ekosystemtjänster kan tillvaratas och integreras vid planering i den byggda miljön. Vägledningen omfattar argument, lagstiftning, verktyg och metodik för hur ekosystemtjänster kan integreras i bland annat översiktsplanering.

Invasiva arter

För att skydda miljön och samhället mot utbredningen och skadorna som invasiva främmande arter förorsakar finns sedan 1 januari 2015 EU-förordning nr (1143/2014) om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter. Syftet med EU-förordningen är att så långt som möjligt hindra att invasiva främmande arter kommer in i EU och att bekämpa de arter som redan finns här. Översiktsplanen bör förhålla sig till EU-förordningen om invasiva arter. Den senaste uppdateringen gjordes den 2 augusti 2022.

Friluftsliv

- Underlaget som länsstyrelsen tagit fram kring Skånes friluftsliv bedöms främst påverka **översiktsplanen för Kristianstads kommun, vindbruksplanen** samt **kust- och havsplanen**. I planerna behöver Skånes friluftslivsplan lyftas in och avvägas mot olika intressen.

Länsstyrelsen Skånes Friluftslivsplattform

Skånes Friluftslivsplattform har varit ute på remiss under perioden 30 sep till 22 dec 2022. Plattformen kommer att vidareutvecklas utefter inkomna remissynpunkter under 2023. Målet med Skånes Friluftslivsplan är att vi tillsammans ska få större genomslag och bidra till att friluftslivsmålen i länet förverkligas. Skånes Friluftslivsplan finns samlad på en [friluftslivsplattform](#) och består av fyra delar;

- Strategi för framtidens friluftsliv i Skåne 2030
- Handlingsplan för framtidens friluftsliv i Skåne 2023–2026
- Kartläggning av friluftslivsområden
- Kunskapsbank med vägledningar och goda exempel (är under uppbyggnad)

Social hållbarhet

- Underlag här nedan som handlar om social hållbarhet bedöms främst påverka **översiktsplanen för Kristianstads kommun**. I planen behöver nya underlag kring social hållbarhet lyftas in och avvägas mot olika intressen.

Gestaltad livsmiljö

I maj 2018 beslutade riksdagen om nytt nationellt mål för arkitektur-, form- och designpolitiken för hållbara gestaltade livsmiljöer. Gestaltad livsmiljö innefattar även konst, historiska sammanhang och sociala värden, där landskap, kulturarvet och kulturmiljön är självklara delar.

Folkhälsa

Det övergripande nationella målet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen samt att inom en generation sluta de hälsoklyftor som är påverkbara. Detta framgår i propositionen God och jämlik hälsa – en utvecklad folkhälsopolitik som godkändes av riksdagen 2018.

Arbete mot segregation

Regeringen har 2018 antagit en övergripande nationell strategi för att minska och motverka segregation *Regeringens långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation*. I strategin presenteras fem delmål som tillsammans ska leda arbetet mot det övergripande målet. Ett exempel på delmål som är av särskild relevans för fysisk planering är: *Minskad boendesegregation, bra bostäder för alla och stärkt samhällsservice*. Till delmålet finns det kopplat ett antal insatser, där två är: "Utveckla mer blandad bebyggelse" och "Förtydliga det sociala hållbarhetsperspektiv i samhällsplaneringen".

Infrastruktur och kollektivtrafik

- De underlag som tagits fram kopplade till infrastruktur bedöms främst påverka **översiktsplanen för Kristianstads kommun**. I planen behöver nya underlag kring infrastruktur lyftas in och avvägas mot olika intressen.

Infrastruktur

Den nu gällande nationella planen för transportsystemet 2022–2033 beslutades av regeringen i juni 2022. Regional transportinfrastrukturplan för Skåne 2022–2033 beslutades av Regionfullmäktige i september 2022. Nya planer tas fram och beslutas vart fjärde år.

Region Skåne tar i egenskap av regional kollektivtrafikmyndighet regelbundet fram ett trafikförsörjningsprogram. Region Skånes nu gällande Trafikförsörjningsprogram beslutades i februari 2020. Programmet är ett strategiskt dokument som syftar till att vara en politisk styrning av den långsiktiga utvecklingen av kollektivtrafiken i Skåne och ge en bild av vilken kollektivtrafik som kan förväntas i Skåne.

Funktionellt prioriterat vägnät

Trafikverket har pekat ut de vägar som är viktigast för nationell och regional tillgänglighet. En översyn av vägnätet görs vart fjärde år och mindre justeringar görs löpande.

Strategier för hållbar utveckling

- Följande framtagna underlag bedöms främst vara relevanta för **översiktsplanen för Kristianstads kommun** samt **vindbruksplanen** och till viss del även för **ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad** och **kust- och havsplanen**. I planerna behöver nya underlag och ställningstaganden kopplat till hållbar utveckling (energianvändning och produktion, transporter, klimatsmart planering etcetera) lyftas in och avvägas mot olika intressen.

Nationella mål för miljö och klimat

Det övergripande målet för politiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De svenska klimatmålen är en del i miljömålssystemet och de är även en central del i Sveriges arbete med att leva upp till klimatavtalet från Paris år 2016.

År 2017 antog riksdagen ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige. Ramverket innehåller klimatmål, klimatlag och ett klimatpolitiskt råd. Det långsiktiga målet är att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Strategi för levande städer

Regeringens samlade politik för hållbar stadsutveckling beskrivs i Strategin för Levande städer (2017/18:230) från 2018. Strategin fokuserar på mål för hållbara städer liksom politik för i huvudsak stadernas transporter och grönska samt innovativt och hållbart byggande.

Skånska åtgärder för miljömålen

Skånes åtgärdsprogram för miljömålen 2022–2025: Tillsammans för ett hållbart Skåne antogs 20 december 2021. Åtgärdsprogrammet innehåller prioriterade åtgärder som kan genomföras av skånska aktörer för att öka förutsättningarna att nå nationella och regionala miljömål samt bidra till genomförandet av miljödimensionen av Agenda 2030 i Skåne.

Klimat- och energistrategi för Skåne (2018)

En ny regional klimat- och energistrategi för Skåne beslutades av Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne och Kommunförbundet Skåne i juni 2018. Strategin ger vägledning för klimat- och energiarbetet i regionen med målsättningar samt prioriterade områden för resurseffektivisering, energiomställning och minskad klimatpåverkan fram till år 2030.

Regional utvecklingsstrategi – Det öppna Skåne 2030 & Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050

Den regionala utvecklingsstrategin från 2020 beskriver en gemensam vision om hur Skåne ska utvecklas till 2030 (2020). Region Skånes Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050 ska vara vägledande för framtida satsningar i befintlig infrastruktur och nyinvesteringar i Skånes transportsystem (2017).

Landsbygdsutveckling

- Följande framtagna underlag bedöms främst vara relevanta för **översiktsplanen för Kristianstads kommun**. I planen behöver nya underlag och ställningstaganden kopplat till landsbygdsutveckling lyftas in och avvägas mot olika intressen.

En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder

2018 presenterade regeringen propositionen ”En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder”. Det övergripande målet är en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet.

Servicerapporten

Region Skåne och Länsstyrelsen Skåne har i Servicerapporten 2018 (2019) redovisat tillgängligheten till kommersiell och offentlig service i länet samt hur utvecklingen har sett ut över tid.

Strategisk planering

Nedan följer en beskrivning av vilka behov det finns i det kommande arbetet med översiktsplanen. De strategiska underlag som lyfts fram här ska ses som en övergripande analys och inte en helt täckande bild. Det är först under det kommande arbete med översiktsplanen och dess tillhörande ändringar som det går att säga exakt vilket behov det finns av ytterligare underlag.

Dokumentet innehåller även en utvärdering av översiktsplanen 2013 (enkätundersökning) och hur kommande översiktsplan kan bli mer användarvänlig.

Ovan: Foto Kristianstads kommun Claes Sandén

Enkät

För att undersöka hur tjänstepersonerna i kommunen använder översiktsplanen så har en enkät skickats ut till de avdelningar och enheter som i störst utsträckning bedöms beröras av översiktsplanen eller använder den i sitt dagliga arbete. Enkäten har skickats ut till Mark- och exploateringsenheten (mex), Bygglövsavdelningen, Planavdelningen och Miljöavdelningen. Dessutom har de som deltagit i den förvaltningsövergripande arbetsgruppen kopplat till planeringsstrategin haft möjlighet att svara på enkäten.

I enkäten fanns det även möjlighet att lyfta fram hur man önskar att översiktsplanen utvecklas framöver.

Enkäten skickades ut i omgångar under hösten 2022 och våren 2023. Totalt var det lite fler än 20 tjänstepersoner som besvarade enkäten, varav det från mark- och exploateringsenheten endast var representanten i arbetsgruppen som svarade. Högst deltagande var det från planavdelningen som stod för 39 % av svaren.

Sammanfattning:

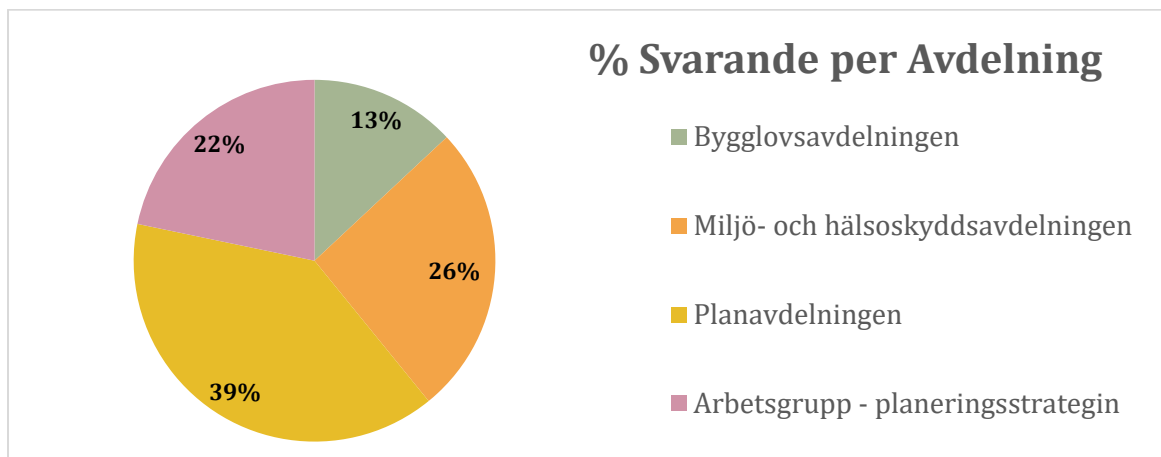
I enkätundersökningen så konstaterades att följande är viktigt i det kommande arbetet med översiktsplanering:

- **Digital version:** Att översiktsplanen är tillgänglig digitalt. Det lyftes som positivt att översiktsplanen 2013 finns i i-kartan och där är kopplad till PDF-versionen. Det lyftes även önskemål om att översiktsplanen ska finnas som en interaktiv version (som kartdok) där det är möjligt att ta till sig helheten, men även detaljerna.
- **Lätt att använda:** Översiktsplanen ska vara lätt att använda. Med det menas att den helst ska ha mindre mängd text och färre målformuleringar och gärna fler illustrationer och konceptskisser som beskriver önskad inriktning.
- **Samlad information:** Eftersom flera som använder översiktsplanen (till exempel bygglovshandläggare och detaljplanehandläggare) oftast är intresserade av ett avgränsat område, så finns det önskemål om att det ska vara möjligt att hitta "all information" (markanvändning, mål, ställningstaganden etcetera) kopplat till det området på en plats, för att slippa leta igenom alla kapitel i översiktsplanen. Samtidigt finns önskemål om att kunna läsa översiktsplanens markanvändningskarta tillsammans med markanvändningskartorna för ändringarna för översiktsplanen, sida vid sida för att kunna ta in hela bilden.
- **Belysa konflikter:** Det är det viktigt att eventuella konflikter mellan intressen belyses tydligt och med fördel hur avvägningen mellan intressena ska göras.
- **Länsstyrelsen yttrande kopplat till markanvändningen:** Länsstyrelsens yttrande på planen och hur det förhåller sig till framför allt plankartan/markanvändningskartan kan med fördel kopplas samman så att det är tydligt för varje område ifall länsstyrelsen har något yttrande som kan påverka genomförbarheten.

I vilket syfte använder du översiktsplanen 2013?

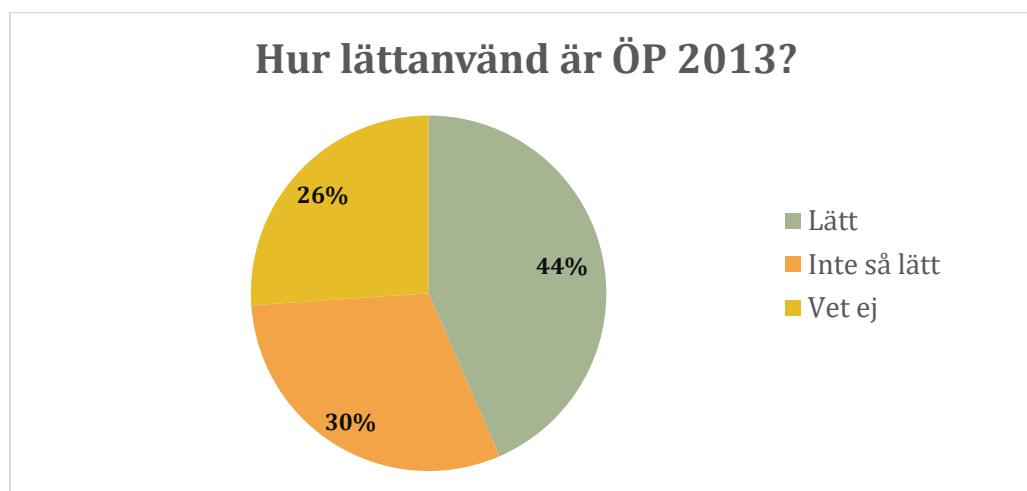
På frågan "I vilket syfte använder du översiktsplanen 2013?", så är svaret att man använder den vid följande tillfällen:

- Vid frågor och prövningar i till exempel bygglov utanför detaljplan.
- Vid remisser eller för vägledning i strategiska frågor.
- För att hitta uppgifter om markanvändning eller avvägning av riksintressen kopplat till detaljplaneläggning.

Hur lättanvänd är översiktsplanen 2013?

Av de svarande så anser 44 % att översiktsplanen från 2013 är lättanvänd. Lite mindre än en tredjedel anser att den inte är lättanvänd och ungefär en fjärdedel vet inte. På följdfrågan vad som hade kunnat göra översiktsplanen mer lättanvänd så var det främst att den "var digital" och att "mål, åtgärder och strategier samlas i ett kapitel". Andra synpunkter som lyftes var att den skulle vara digital och sökbar och med fördel begränsa mängden text och målformuleringar och ha fler illustrationer och konceptskisser som visar vad man vill uppnå. Att förslaget i plankartan är tydligt kopplat till länsstyrelsens ställningstagande, är också något som lyfts upp som förbättringspotential.

Hur vill du att kommande arbete med översiktsplanen och ändringar av översiktsplanen ska se ut?

På den här frågan svarade en fjärdedel att de ville samla alla planers plankartor så att de gick att läsa tillsammans. Lika många ansåg att det fortsatt skulle finnas ändringar av översiktsplanen som separata dokument, som det var tjänstepersoner som tyckte att översiktsplanen och ändringarna av den borde slås samman till ett dokument.

I fritexten så lyfts önskemål om samlade ställningstaganden i dokumentet på en plats. Det finns även önskemål om en digital interaktiv/klickbar karta där det både går att se en övergripande bild och hitta helheten för varje ort. Flera lyfter också det som positivt att den nuvarande översiktsplanen ligger kopplad i i-kartan till respektive PDF-avsnitt.

Något annat som lyfts är att konflikter mellan olika intressen tydligt ska framgå i översiktsplanen och att länsstyrelsens yttrande på förslaget ska gå att utläsa tillsammans med plankartan.

Ovan: Foto Kristianstads kommun Claes Sandén

Nyckeltal

Nyckeltal är en typ av uppföljning av olika strategiska ställningstaganden som gjorts i översiktsplanen för Kristianstads kommun och ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad. Nyckeltalen ska ge en indikation på om kommunen arbetat i den riktning som lyfts fram i översiktsplanen och ändringen av översiktsplanen för staden. Nyckeltalet presenteras i fet stil och därefter en uppföljning av nyckeltalet.

Översiktsplan för Kristianstads kommun

Nyckeltal 1 - Möjligheterna att bedriva rationell verksamhet ska värnas. Den mest värdefulla jordbruksmarken ska undantas från exploatering (ÖP 2013)

Enligt en rapport som Jordbruksverket tar fram vart 5 år så exploaterade Kristianstad kommun under åren 2011-2015 53,8 hektar åkermark och betesmark². Den enda kommunen i Skåne som exploaterade mer åkermark under samma period var Helsingborg. När samma analys genomfördes 2016–2020 så hade Kristianstad exploaterat 72,7 hektar åker och betesmark³ och Helsingborg är åter igen den enda kommunen i Skåne som exploaterat mer åkermark. Analysen visar att exploateringen av åkermark i kommunen inte har minskat utan tvärtom ökat. Under perioden 2016–2020 har till exempel C4-shopping och angränsande bostadsområde samt stora delar av Ängamöllan byggts ut på jordbruksmark.

Foto Kristianstads kommun/Claes Sandén 2022

² https://www2.jordbruksverket.se/download/18.7914403215ba2c445969d81f/1493295697542/ra17_5.pdf

³ https://www2.jordbruksverket.se/download/18.3fe46a3117be21208098aeae/1631785978822/ra21_8.pdf

Nyckeltal 2. - Kristianstad kommun ska erbjuda ett brett utbud av boendemöjligheter⁴ där hela kommunens potential tas till vara⁵. (Öp 2013)

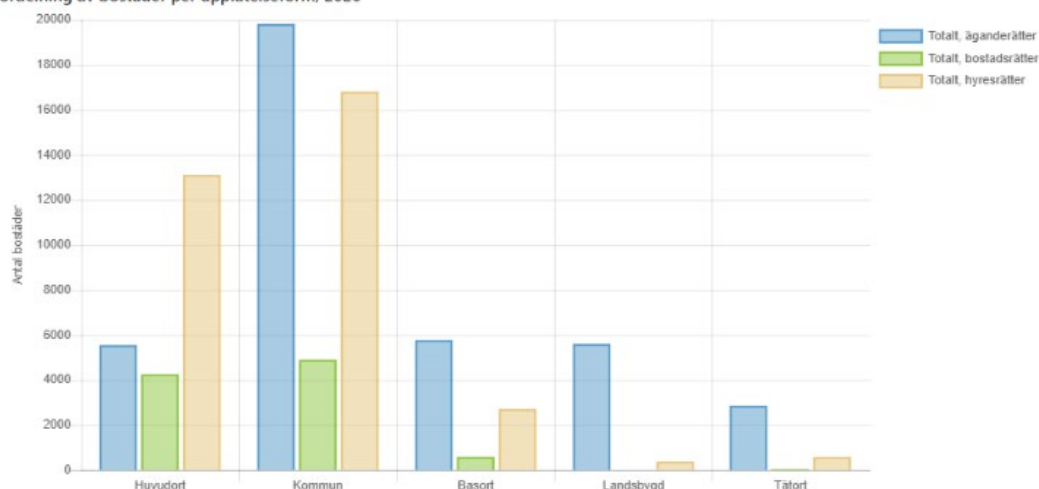
Foto Kristianstads kommun/Claes Sandén 2023.

Upplåtelsevariationen, alltså fördelningen av hyresrätter, bostadsrätter och äganderätter i kommunen såg 2020 ut enligt diagrammet nedan. Äganderätterna står för cirka 48% av det totala bostadsbeståndet i kommunen som helhet och hyresrätterna står för motsvarande 41% av bostadsbeståndet. Fördelningen av upplåtelseformer mellan huvudorten (Kristianstad) jämfört med basorterna, landsbygden och tätorterna, visar att hyresrätterna framför allt är lokaliserade i huvudorten Kristianstad där de står för 57 % av det totala bostadsbeståndet.

När översiktsplanen för Kristianstads kommun antogs så lyftes framför allt en brist på hyresrätter och bostadsrätter i kommunen. Vid en jämförelse med upplåtelsefördelningen 2014⁶ så var fördelningen då 50 % äganderätter och 39 % hyresrätter. Detta visar att kommunen faktiskt har ökat andelen hyresrätter och fått en mer jämn upplåtelsefördelning. Andelen bostadsrätter har däremot inte förändrats.

UPPLÅTELSEFORM

Fördelning av bostäder per upplåtelseform, 2020

Vid en jämförelse kring bebyggelsevariationen, alltså fördelningen av småhus, flerbostadshus och specialbostäder i kommunen så stod småhus för 55 % av det totala beståndet under 2020. Andelen flerbostadshus under samma period motsvarade 39 % av det totala bostadsbeståndet i kommunen. Jämfört med 2014⁷ så har bebyggelsevariationen inte förändrats alls utan fördelningen i kommunen som helhet är den samma.

⁴ En analys kopplad till vilka olika boendemöjligheter det finns i kommunen som helhet

⁵ En analys kopplad till hur fördelningen ser ut i kommunens olika orter

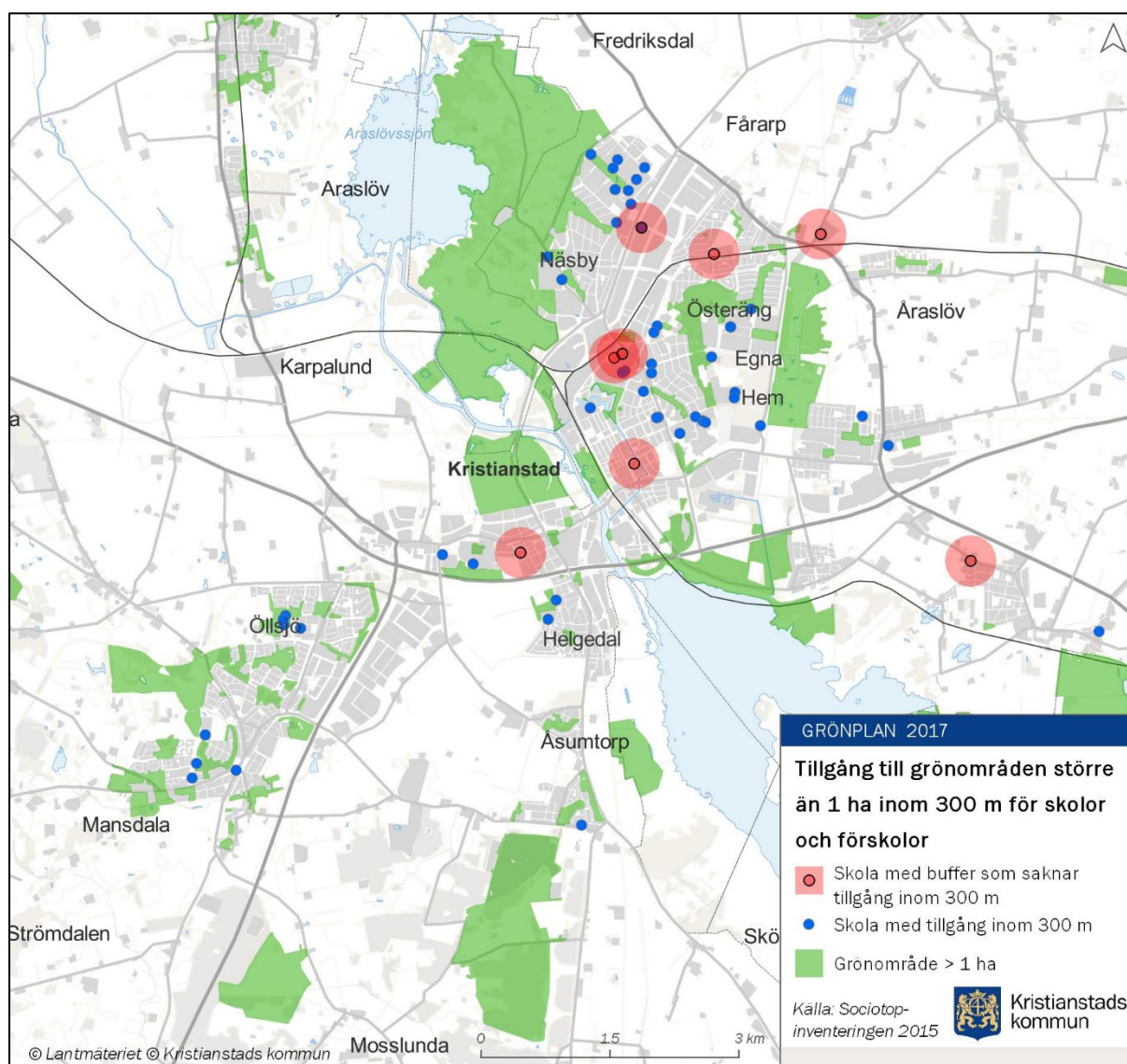
⁶ <https://www.lansstyrelsen.se/download/18.6ae610001636c9c68e5356e3/1529494492077/Bostadspehov%20planeringsl%C3%A4ge%20och%20bostadsbyggande%20i%20Sk%C3%A5nes%20kommuner.pdf>

⁷ <https://www.lansstyrelsen.se/download/18.6ae610001636c9c68e5356e3/1529494492077/Bostadspehov%20planeringsl%C3%A4ge%20och%20bostadsbyggande%20i%20Sk%C3%A5nes%20kommuner.pdf>

Ändring av översiktsplanen för Kristianstad stad

Nyckeltal 3. Parkmark och tätortsnära natur är viktiga komplement till skolgården och bör finnas inom 300 meter från skolgården. (ÄÖP kristianstad stad 2021)

I samband med att kommunen 2018 tog fram en grönplan så gjordes ett flertal analyser, däribland hur många skolor som inom huvudorten Kristianstad har ett grönområde (på minst 1 hektar) inom 300 meter. Av den analysen så kan konstateras att 8 av 62 förskolor och grundskolor saknar tillgång. (Se analysen här nedan). I huvudorten kan det vara svårt att öka antalet eller storleken på grönområdena, vilket gör att det är svårt att förbättra tillgången, framför allt på grönytor som är minst 1 hektar. Det gör att det i stället blir ännu viktigare att värna de grönområdena som finns i Kristianstad och vid lokalisering av en ny grundskola/förskola säkerställa att det finns ett grönområde inom 300 meter.

Nyckeltal 4. Kommunen ska verka för att invånarnas behov av grönområden och kultur- och fritidsaktiviteter tillvaratas vid utbyggnad och förtätning. (ÄÖP Kristianstad stad 2021)

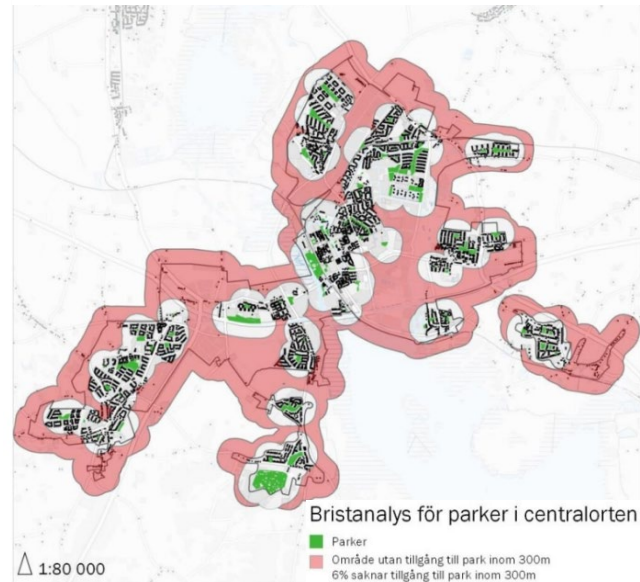
I samband med att kommunen 2018 tog fram en grönplan så gjordes ett flertal analyser⁸, däribland hur många bostäder som inom huvudorten Kristianstad har ett grönområde inom 300 meter (se analysen till höger).

Det kan konstateras att om ingen "minsta storlek" sätts på den bostadsnära naturen så är det endast 6 % inom huvudorten som saknar tillgång till grönområde inom 300 meter (Se nedan analys från sociotopinventeringen 2017). Om det däremot sätts en minsta storlek på den bostadsnära naturen till 1 hektar så saknar 37 % av bostäderna inom huvudorten tillgång till bostadsnära natur.

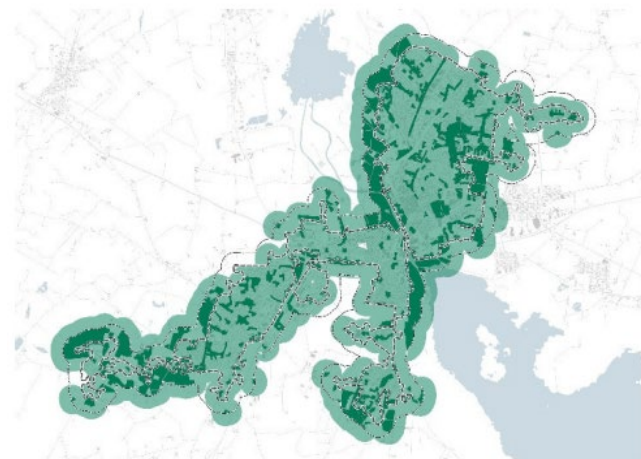
Som en del av regionplanen så har Region Skåne utvecklat och tillämpat analysmetoder för "3-30-300-regeln"⁹ som är en ny modell för att mäta grönska som under det senaste året fått stor spridning internationellt. 3-30-300-regeln bygger på följande tre riktvärden för stadsgrönska;
minst 3 bostadsnära träd, minst 30 % krontäckning i stadsdelen/grannskapet och maximalt 300 meter mellan bostad och grönområde. I Region Skånes analys så ska grönområdet vara minst 0,5 hektar stort och minst 30 m brett för att inkluderas. Däremot har inte området tillgänglighet vägts in i analysen, vilket gör att Kristianstad ser ut att ha väldigt god tillgång till grönområden.

Sedan planen antogs har det inte genomförts så många förändringar i form av förtätningar eller utbyggnad inom planområdet. För att bibehålla god tillgång till grönska, kultur- och fritidsaktiviteter är det viktigt att vid kommande utbyggnad och förtätning i staden fortsatt säkerställa att nya grönområden tillkommer och att de befintliga större grönområdena inte minskas ner. Behov av fritids- och idrottsverksamhet behöver alltid undersökas och säkerställas vid utbyggnad och förtätning och det är extra viktigt att ytor där det finns ett beskrivet behov av kultur-, fritids- och idrottsaktiviteter (i planens mark- och vattenanvändningskarta) genomförs.

Analys från 2017 – Sociotopinventering Kristianstad kommun

Analys från 2022 - 3-30-300 Slutrapport, Region Skåne

Figur 54 Kristianstad - 300 meter buffert kring grönområden (större än 0,5 hektar och bredare än 30 meter).

⁸ <https://www.kristianstad.se/contentassets/9704e052009f452b863a54ad689531ad/3-analyser-av-gronstrukturen.pdf>

⁹ https://utveckling.skane.se/siteassets/publikationer/3-30-300-i-skane-slutrapport_slutlig1.pdf

Strategisk inriktning för kommande planering

Planeringsstrategin ligger till grund för det kommande arbetet med den kommunövergripande översiktsplanen. Under arbetets gång har förutsättningar kring orternas utveckling lyfts. En målbild är att kommunen ska utvecklas med "omtanke om orterna" och att varje ort ska ges förutsättning att "bli den bästa versionen utifrån de förutsättningarna som råder där".

Behov av kommande strategiska underlag, utifrån arbetet med planeringsstrategin

I arbetet med att ta fram planeringsstrategin så har det diskuterats vilket behov det finns av olika planeringsunderlag utöver de som lyfts fram av länsstyrelsen eller i tidigare antagen översiktsplan med tillhörande ändringar. Två olika projekt har sorterats ut, där det ena skulle kunna utgöra underlag för de bedömningar som görs i översiktsplanen när det gäller näringslivet och det andra är viktigt för genomförandet av översiktsplanen efter antagandet för kommande planering.

- Ta fram en kommunövergripande analys av arbetstillfällen kopplat till markanvändningen i kommunen över tid.
- Ta fram en utbyggnadsstrategi i samband med framtagandet av den kommunövergripande översiktsplanen.
- Ta fram och uppdatera kommunövergripande statistik och prognos

Analys av arbetstillfällen

För att möjliggöra en framtida planering av verksamhetsmark som når kommunens mål för näringslivstillväxt behövs ett underlag som beskriver hur kommunens utveckling av verksamhetsmark har sett ut och vilken typ av verksamhet som har etablerats samt hur de två parametrarna korrelerar med antalet nya arbetstillfällen. En sådan analys hade kunnat utgöra ett underlag för de bedömningar som görs i översiktsplanen när det gäller näringslivets behov kopplat till markanvändningen och varit en stor tillgång vid en översyn av den kommunövergripande översiktsplanen och ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad

Utbyggnadsstrategi

Utöver riktlinjerna för bostadsförsörjning så hade även en utbyggnadsstrategi behövt tas fram som visar i vilken ordning kommunen vill prioritera sin utbyggnad av bostäder utifrån bland annat ekonomisk genomförbarhet. Utbyggnadsstrategin kan med fördel tas fram i översiktsplanens slutskede alternativt i direkt anslutning till antagandet.

Kommunövergripande statistik och prognoser

Vid arbetet med strategisk planering och översiktsplanen är det viktigt med aktuell och korrekt statistik som följs upp i det långa perspektivet. En gemensam organisation där någon avdelning eller förvaltning har ett tydligt huvudansvar för att ta fram och följa upp statistiken hade underlättat vid framtagandet av planeringsstrategin för att snabbt få en bild av hur kommunens behov ser ut framöver kopplat till strategisk planering.

Uppdaterad statistik och prognoser för kommunen kommer även behövas under arbetet med att ta fram den kommunövergripande översiktsplanen och eventuellt tillhörande ändringar.

Summering

Vid framtagandet av översiktsplanen 2013 och ändringar av översiktsplanen (för staden och kust- och hav) så har det funnits behov av djupare analyser, utredningar, genomgång av processer etcetera, som inte hunnits med under arbetet med planerna. Dessa presenteras då som "kommande strategiska underlag" i planen. Vissa av de här underlagen/uppdragen har påbörjats, andra kan med fördel tas fram eller ses över för att förbättra det strategiska arbetet generellt och det kommande arbetet med översiktsplanen specifikt.

Nedan presenteras i punktform de underlag/uppdrag i planerna som bedömts vara av störst betydelse för det kommande arbetet med att se över översiktsplanen och även kommunens strategiska arbete framöver. En komplett lista på "kommande strategiska underlag" för respektive plan finns i Bilaga 1. I Bilaga 1 finns även en kort beskrivning som berättar om uppdraget är påbörjat, genomfört eller inväntar uppstart.

Översiktsplanen 2013

- Anta riktlinjer för bostadsförsörjning/Bostadsförsörjningsprogram
- Se över och eventuellt utveckla den kommunövergripande visionen
- Vidareutveckla samarbetet kring översiktsplanen i såväl framtagandet som i genomförandefrågor i kommunorganisationen.
- Ta fram ett Kulturmiljöunderlag med tillhörande strategier för politiskt antagande
- Vid framtagandet av översiktsplanen ha medborgardialoger i kommunens orter kring ortens utveckling.

Ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad

- Ta fram en skyfallsplan för kommunen
- Följa upp planerna, till exempel med hjälp av nyckeltal

Ändring av översiktsplanen för Kust- och hav

- Planering av markanvändning längs Helge ås sträckning genom Kristianstads kommun.

Ovan: Foto Kristianstads kommun Mattias Roos

Sammanfattad bedömning

Här redovisas den sammanfattade bilden av vilka delar av översiktsplanen med tillhörande ändringar som behöver ses över och vilka som anses vara fortsatt aktuella. Här redovisas också vilka strategiska underlag/uppdrag som bedöms vara viktiga att prioritera framöver, antingen inom ramen för översiktsplanen eller parallellt med framtagandet.

Ovan: Foto Kristianstads kommun Claes Sandén

Sammanfattning av de viktigaste punkterna i enkäten kring översiktsplanens innehåll och uppbyggnad:

I enkätundersökningen så konstaterades att följande är viktigt i det kommande arbetet med översiktsplaneringen för att översiktsplanen och dess tillhörande ändringar ska vara lätta att använda och förstå:

- **Digital version:** Att översiktsplanen är tillgänglig digitalt. Det lyftes som positivt att översiktsplanen 2013 finns i i-kartan och där är kopplad till PDF-versionen. Det lyftes även önskemål om att översiktsplanen ska finnas som en interaktiv version (som kartdok) där det är möjligt att ta till sig helheten, men även detaljerna.
- **Lätt att använda:** Översiktsplanen ska vara lätt att använda. Med det menas att den helst ska ha mindre mängd text och färre målformuleringar och gärna fler illustrationer och konceptskisser som beskriver önskad inriktning.
- **Samlad information:** Eftersom flera som använder översiktsplanen (till exempel bygglovshandläggare och detaljplanehandläggare) oftast är intresserade av ett avgränsat område, så finns det önskemål om att det ska vara möjligt att hitta "all information" (markanvändning, mål, ställningstaganden etcetera) kopplat till det området på en plats, för att slippa leta igenom alla kapitel i översiktsplanen. Samtidigt finns önskemål om att kunna läsa översiktsplanens markanvändningskarta tillsammans med markanvändningskartorna för ändringarna för översiktsplanen, sida vid sida för att kunna ta in hela bilden.
- **Belysa konflikter:** Det är det viktigt att eventuella konflikter mellan intressen belyses tydligt och med fördel hur avvägningen mellan intressena ska göras.
- **Länsstyrelsen yttrande kopplat till markanvändningen:** Länsstyrelsens yttrande på planen och hur det förhåller sig till framför allt plankartan/markanvändningskartan kan med fördel kopplas samman så att det är tydligt för varje område ifall länsstyrelsen har något yttrande som kan påverka genomförbarheten.

Ovan: Foto Kristianstads kommun

Vindbruksplanen – Bör ses över

Flera av de förändringar som skett i planeringsförutsättningar bedöms vara av betydelse för aktualitet på Vindbruksplanen. De ställningstaganden som gjorts för ytor lämpliga för vindkraft i vindbruksplanen bedöms på en översiktlig nivå i huvudsak vara aktuell. Med tanke på den pågående översynen av riksintressen och nyligen antagna strategiska dokument som friluftspan så bör avgränsningen av ytor lämpliga för vindkraft ändå ses över. Med tanke på de nationella och regionala underlag som tagits fram med fokus på hållbar utveckling och energiproduktion och kommunens satta mål om att vara klimatneutral till 2030 så finns det anledning att se över vilka möjligheter och fördelar det kan finnas att även inkludera annan energiproduktion i planen. Vindbruksplanens miljöbedömningen behöver också vid en revidering av planen göras om så att den förhålla sig till gällande lagstiftning.

Ovan: Foto Kristianstads kommun Per Blomberg

Nedan listas de viktigaste planeringsförutsättningarna som ligger till grund för bedömningen ovan:

Kommunala underlag

Friluftspanen

- Friluftspanen har identifierat viktiga befintliga friluftsområden i kommunen och vilka värden de har. Värderingen innebär att kommunen har ännu större kännedom om friluftslivet och det är nu möjligt att se att det finns A och B områden i vindbruksplanen som överlappar med högt värderade friluftsområden. Vilket innebär att områdenas avgränsning kan behöva revideras.

Lagändringar och förordningar

Miljöbalken MB (SFS 1998:808) - Strategisk miljöbedömning

- Vindbruksplanen saknar flera komponenter som enligt lagstiftningen ska finnas i miljöbedömningen vilket vid en revidering behöver kompletteras

Barnkonventionen

- Vindbruksplanen har inte tagit hänsyn till barnkonventionen eller på ett tydligt sätt visat hur planen tagit hänsyn till barnperspektivet vilket vid en revidering behöver kompletteras

Riksintressen

- Samtliga planer kan beröras av översynen eftersom den kan föranleda att antalet riksintressen minskar, får en annan avgränsning eller att kriterierna för riksintresset förändras och därmed vad som är möjligt att göra inom och i anslutning till riksintresset vilket vid en översyn av vindbruksplanen kan medföra behov av komplettering och/eller revidering av ytorna som pekas ut som lämpliga för vindkraft.
- Vindbruksplanen kan beröras av de uppdateringar som har skett kring riksintresset för totalförsvarets militära del och vara i konflikt med riksintresset. Det saknas en beskrivning av hur vindbruksplanen förhåller sig till den reviderade versionen av riksintresset vilket vid en översyn av planen behöver kompletteras.
- Vindbruksplanen kan även beröras av riksintresset för totalförsvarets civila delar. Eftersom riksintresset inte är öppet (utpekade geografiskt) så får detta prövas vid en eventuell översyn av planerna.

Övriga förhållanden av väsentligt intresse

Länsstyrelsen Skånes Friluftslivsplattform

- Underlaget som länsstyrelsen tagit fram kring Skånes friluftsliv, där länsstyrelsen identifierat regionala och nationellt viktiga friluftsområden bedöms kunna överlappa de utpekade områdena i vindbruksplanen och kunna påverka aktualiteten för vindbruksplanen

Strategier för hållbar utveckling

- Det finns flera framtagna nationella och regionala strategier och åtgärder kopplade till hållbar utveckling och däribland energiproduktionen. Kommunen har även tagit ställning för att aktivt arbeta mot att bli klimatneutral till 2030. Vindbruksplanen bedöms påverkas av flera av dessa nya underlag och ställningstaganden och behöver uppdateras för att förhålla sig till dessa. Bland annat så behandlar vindbruksplanen endast vindkraft i nuläget, men energiproduktionen i kommunen är en betydligt bredare fråga. Framför allt solenergi efterfrågas alltmer och kan, beroende på hur lagstiftningen utvecklas, bli viktig att planlägga för framöver.

Översiktsplan Kristianstads kommun – Ska ses över

Flera av de förändringar som skett i planeringsförutsättningar bedöms vara av betydelse för aktualitet hos översiktsplanen för kommunen. Planen behöver anpassas till det ökade fokuset på genomförandet och arbeta med korta planeringsintervall och tydliga ställningstaganden. Mark- och vattenanvändningskartan och även resten av planen behöver anpassas till den nya digitala ÖP modellen.

Översiktsplanen för kommunen behöver anpassas till flera lagförändringar som genomförts. Miljöbedömningen för planen behöver anpassas till gällande lagstiftning. Översiktsplanen behöver även anpassas till nya och förändrade ställningstaganden i riksintressena. Kommunen har dessutom antagit ett antal egna strategiska dokument sedan översiktsplanen för kommunen antogs, vilka behöver avvägas vid framtagandet av en ny översiktsplan för kommunen.

Nyckeltal:

Enligt nyckeltal 1. Som lyfts fram i planeringsstrategin så har andelen jordbruksmark som tas i anspråk för annan markanvändning, som till exempel för byggnation av bostäder och verksamheter inte minskat i omfattning utan tvärtom ökat i kommunen (jämfört 2011–2015 och 2016–2020).

Enligt nyckeltal 2. Som lyfts fram i planeringsstrategin så kan det konstateras att de önskemål som fanns i planen om att öka andelen hyresrätter har lyckats, vilket innebär att fördelningen av upplåtelseformer i kommunen som helhet har blivit jämnare. Vid en jämförelse av bebyggelsevariationen (småhus, flerbostadshus och specialbostäder) så ser fördelningen den samma ut i en kommunövergripande kontext.

Ovan: Flygfoto Kristianstads kommun

Nedan listas de viktigaste planeringsförutsättningarna som ligger till grund för bedömningen ovan:

Kommunala underlag

Vision 2030, Grönplan, Trafikplan, Kulturmiljö, Riktlinjer för bostadsförsörjning, Friluftspan, Naturvårdsplan med flera.

- Samtliga kommunala dokument som tagits fram sedan översiktsplanen antogs, eller som håller på att tas fram kan förväntas påverka översiktsplanen för kommunen. Det gäller såväl markanvändningskartan som strategiska ställningstaganden i planen som behöver ta hänsyn till och anpassas till de nya kommunala underlagen.

Lagändringar och förordningar

Risk för klimatrelaterade skador på den byggda miljön

- Översiktsplanen för Kristianstad kommun behöver vid en revidering uppdateras med kommunens syn på risk för klimatrelaterade skador på den bebyggda miljön samt information om hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Planeringsstrategi

- Syftet med lagändringen är att skapa en mer löpande översiktlig planering i kommunerna, med kortare planeringsintervall, större fokus på genomförandet och bättre framförhållning i en föränderlig omvärld. Översiktsplanen för kommunen behöver anpassas till det ökade fokuset på genomförandet och arbeta med korta planeringsintervall och tydliga ställningstaganden.

Digitalisering av översiktsplanen

- Översiktsplanen för kommunen följer i nuläget inte ÖP-modellen vilket innebär bland annat att markanvändningskartan inte har en komplett mark- och vattenanvändning för hela kommunen. För att förtydliga markanvändningskartan behöver den uppdateras till boverkets nya ÖP modell där plankartan tydligare visar konsekvenser av förslaget. Om samtliga översiktsplaner i kommunen utgår från samma modell så blir det lättare att få en helhetsbild och kunna tolka översiktsplanernas intentioner för såväl tjänstepersoner, myndigheter, politiken och allmänheten.

Miljöbalken MB (SFS 1998:808) Strategisk miljöbedömning

- Översiktsplanen för Kristianstad kommun saknar flera viktiga komponenter som enligt lagstiftningen ska finnas i miljöbedömningen som bland annat en beskrivning av hur man har kommit fram till vilka "intresseområden" som beskrivs, avhjälpande åtgärder och en miljökonsekvensbeskrivning där planen som helhet bedöms vilket vid en revidering behöver kompletteras

Barnkonventionen

- Översiktsplanen för Kristianstad kommun har inte tagit hänsyn till barnkonventionen eller på ett tydligt sätt visat hur planen tagit hänsyn till barnperspektivet vilket vid en revidering behöver kompletteras

Översyn av riksintressen enligt 3 kap. 6–9 §§ MB

- Samtliga planer kan beröras av översynen eftersom den kan föranleda att antalet riksintressen minskar, får en annan avgränsning eller att kriterierna för riksintresset förändras och därmed vad som är möjligt att göra inom och i anslutning till riksintresset vilket vid en

översyn av översiktsplanen för Kristianstad kommun kan medföra behov av komplettering och/eller revidering av ytor och innehåll i planen.

- Samtliga riksintressen som ska eller har uppdaterats, tillkommit eller plockats bort sedan översiktsplanen antogs kan förväntas påverka översiktsplanen för kommunen. Det gäller såväl markanvändningskartan som strategiska ställningstaganden i planen vilket kan medföra behov av komplettering och/eller revidering av ytor och innehåll i planen.

Hälsa, säkerhet och risk för olyckor

- Det finns flera framtagna statliga och regionala underlag som handlar om hälsa, säkerhet och risk för olyckor som antagits sedan den kommunövergripande översiktsplanen togs fram. Översiktsplanen för Kristianstad kommun behöver vid en revidering uppdateras utifrån de nya underlagen.

Översiktsplan Kust och hav – Är aktuell

Översiktsplanen för Kust- och hav bedöms på en översiktlig nivå vara aktuell. Miljöbalken och synen på risk och vad som är lämplig mark att bebygga är de förändringar som bedöms ha störst betydelse för planen. Trots dessa förändringar så bedöms översiktsplanen fortfarande vara aktuell i planförslaget och i ställningstaganden men med reservation för att miljöbedömningen vid en framtida översyn av planen behöver göras om. Vid en översyn så kommer även planen att digitaliseras och anpassas till ÖP-modellen och anpassas utifrån ny information kring ras, skred, erosion och översvämning.

Ovan: Foto Kristianstads kommun Mattias Roos

Nedan listas de viktigaste planeringsförutsättningarna som ligger till grund för bedömningen ovan:

Lagändringar och förordningar

Digitalisering av översiktsplanen

- Eftersom kust- och havsplanen inte är digitalt tillgänglig så kommer den vid en översyn behöva anpassas till lagen om digital tillgänglighet och då även anpassas till boverkets ÖP-modell.

Miljöbalken MB (SFS 1998:808) Strategisk miljöbedömning

- Översiktsplanen för kust- och hav saknar flera komponenter som enligt lagstiftningen ska finnas i miljöbedömningen vilket vid en revidering behöver kompletteras.

Barnkonventionen

- Översiktsplanen för Kust- och hav har inte tagit hänsyn till barnkonventionen eller på ett tydligt sätt visat hur planen tagit hänsyn till barnperspektivet vilket vid en revidering behöver kompletteras

Översyn av riksintressen enligt 3 kap. 6–9 §§ MB

- Samtliga planer kan beröras av översynen eftersom den kan föranleda att antalet riksintressen minskar, får en annan avgränsning eller att kriterierna för riksintresset förändras och därmed vad som är möjligt att göra inom och i anslutning till riksintresset vilket vid en översyn av översiktsplanen för Kust- och hav kan medföra behov av komplettering och/eller revidering.

Hälsa, säkerhet och risk för olyckor

- Översiktsplanen för Kust- och hav anses i huvudsak vara aktuell, men behöver vid en revidering kompletteras med och anpassas efter ny information kring ras, skred, erosion och översvämning, men även klimatanpassning där länsstyrelsen har skärpt sin syn på lämplig lokalisering.

Havsplanen

- Översynen av havsplanen kan påverka Kust- och havsplanen. Det är vid ett eventuellt utpekande av havsbaserad vindkraft inom Kristianstads kommun som Kust- och havsplanen kan påverkas och vid en översyn behöver det i så fall lyftas in och avvägas mot olika intressen. Men även det marinaområdesskyddet behöver lyftas in och beskrivas i kust- och havsplanen.

Översiktsplan Kristianstad stad – Bör ses över

Översiktsplanen för Kristianstad stad bedöms på en översiktlig nivå i huvudsak vara aktuell. Det är främst det ökade fokuset i lagstiftningen på genomförandet där planen behöver fokusera på korta planeringsintervall och tydligare ställningstaganden för att vara ett bra stöd till efterföljande planering och bygglovsprövning. Mark- och vattenanvändningskartan och även resten av planen behöver anpassas till den nya ÖP modellen för en mer enhetlig planering i kommunen. Riktlinjerna för bostadsförsörjning är också en viktig parameter för planens aktualitet där påverkan på planen är svår att bedöma innan riktlinjer har antagits.

Nyckeltal:

Enligt nyckeltal 3. Som lyfts fram i planeringsstrategin så är det cirka en åttondel av kommunens förskolor och grundskolor som saknar grönområde inom 300m. I tätorten Kristianstad är det svårt att förbättra tillgången på grönytor av den här storleken¹⁰. Det gör att det i stället blir ännu viktigare att värna de befintliga grönområdena som finns i Kristianstad och vid lokalisering av en ny grundskola/förskola säkerställa att det finns ett grönområde inom 300 meter.

Enligt nyckeltal 4. Som lyfts fram i planeringsstrategin så kan det konstateras att det finns många olika sätt att mäta grönska på. Boende inom planområdet för Kristianstad stad har en relativt god tillgång på grönområden med en storlek på 0,5 hektar eller mindre enligt mätningar 2017 och 2022. Sedan planen antogs har det inte genomförts så många förändringar i form av förtätningar eller utbyggnad inom planområdet. För att bibehålla god tillgång till grönska, kultur- och fritidsaktiviteter är det viktigt att vid kommande utbyggnad och förtätning i staden fortsatt säkerställa att nya grönområden tillkommer och att de befintliga större grönområdena inte minskas ner. Behov av fritids- och idrottsverksamhet behöver alltid undersökas och säkerställas vid utbyggnad och förtätning och det är extra viktigt att ytor där det finns ett beskrivet behov av kultur-, fritids- och idrottsaktiviteter (i planens mark- och vattenanvändningskarta) genomförs.

Ovan: Foto Kristianstads kommun Cecilia Sandén

¹⁰ Som är minst 1 hektar

Nedan listas de viktigaste planeringsförutsättningarna som ligger till grund för bedömningen ovan:

Kommunala underlag

Riktlinjer för bostadsförsörjning

- När ändringen av översiktsplanen för Kristianstad antogs så gällde riktlinjerna för bostadsförsörjning som antogs 2016. Det finns ett pågående arbete med att ta fram riktlinjerna för bostadsförsörjning och när de nya riktlinjerna antagits så behöver ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad ses över så att den också stämmer överens med de nya riktlinjerna.

Lagändringar och förordningar

Planeringsstrategi

- Översiktsplanen för staden behöver anpassas till det ökade fokuset på genomförandet och arbeta med korta planeringsintervall och tydliga ställningstaganden samt kopplingen mellan markanvändningskartan, ställningstaganden och strategierna.
- Strategierna i planen är ibland motsägelsefulla och hade behövt prioriteras, eller på annat sätt skärpas för att vara ett tydligt stöd för efterföljande planering
- Strategier och ställningstaganden i ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad finns under två rubriker och de skulle kunna renodlas för att bli lättare att tolka om de är ställningstaganden som legat till grund för framtagandet av planen eller är förslag på verktyg för kommande planering.

Digitalisering av översiktsplanen

- Markanvändningskartan har utgått ifrån boverkets tidiga ÖP-modell, med viss modifiering för att passa förhållanden i Kristianstad kommun. För att ytterligare förtydliga markanvändningskartan bör den uppdateras till boverkets nya ÖP modell där plankartan tydligare visar konsekvenser av förslaget. Med anledning av att översiktsplanen för kommunen behöver uppdateras och att en ändring håller på att tas fram för Åhus, så finns det ett tydligt motiv att även uppdatera ändringen av översiktsplanen för Kristianstad stad så att den grundar sig på samma modell som kommunens andra ändringar och översiktsplaner för att en helhetsbild lättare ska kunna tolkas av såväl tjänstepersoner, myndigheter, politiken som allmänheten.

Sammanfattning av strategiska underlag och processer som är viktiga för översiktsplaneringsarbetet framöver.

Under arbetets gång med planeringsstrategin har förutsättningar kring orternas utveckling lyfts. En målbild är att kommunen ska utvecklas med "omtanke om orterna" och att varje ort ska ges förutsättning att "bli den bästa versionen utifrån de förutsättningarna som råder där".

I arbetet med att ta fram planeringsstrategin så har det diskuterats vilket behov det finns av olika planeringsunderlag utöver de som lyfts fram av länsstyrelsen eller i översiktsplanen. Tre olika projekt har sorterats ut, (Nummer 1, 3 och 8 i listan nedan) som vid ett genomförande kan bidra till ett hållbart framtagande och genomförande av översiktsplanen. Utöver de tre projekten så har ytterligare 9 olika planeringsunderlag/uppgifter lyfts fram (i tidigare översiktsplan och tillhörande ändringar) som viktiga i arbetet med kommande översiktsplanering.

I det kommande arbetet med översiktsplanering så föreslås ovanstående antingen genomföras parallellt med översiktsplaneringen eller inom ramen för framtagandet av översiktsplanen.

Ovan: Foto Kristianstads kommun Cecilia Sandén

Åtgärd nummer 1 till 5 bedöms möjlig att genomföra parallellt med planen. Huvudansvaret för genomförandet av åtgärderna ligger inte nödvändigtvis på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen utan kan ligga på andra förvaltningar inom kommunen.

1. Ta fram en kommunövergripande analys av arbetstillfällen kopplat till markanvändningen i kommunen över tid.
2. Anta riktlinjer för bostadsförsörjning/Bostadsförsörjningsprogram.
3. Ta fram en utbyggnadsstrategi i samband med framtagandet av den kommunövergripande översiktsplanen.
4. Ta fram ett Kulturmiljöunderlag med tillhörande strategier för politiskt antagande.
5. Ta fram en skyfallsplan för kommunen.

Åtgärd 6 och 7 är punkter som bedöms viktigt för såväl processen att ta fram översiktsplanen som genomförandet av översiktsplanen efter antagandet. Samtliga berörda förvaltningar har ansvar för att arbeta vidare med den här åtgärden.

6. Vidareutveckla samarbetet kring översiktsplanen i såväl framtagandet som i genomförandefrågor i kommunorganisationen.
7. Ta fram och uppdatera kommunövergripande statistik och prognos.

Åtgärd 8 till 11 bedöms möjliga att helt eller delvis genomföra inom ramarna för arbetet med översiktsplaneringen och huvudansvaret ligger på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen i den mån åtgärden är kopplad till översiktsplanen.

8. Se över och eventuellt utveckla den kommunövergripande visionen.
9. Vid framtagandet av översiktsplanen ha medborgardialoger i kommunens orter kring ortens utveckling.
10. Följa upp planerna, till exempel med hjälp av nyckeltal.
11. Planering av markanvändning längs Helge ås sträckning genom Kristianstads kommun.

För mer information

Planavdelningen

Planhandläggare
Rebecka Danielsson
Tel: 044132864

Planchef
Daniel Wasden
Tel: 044135202

Planeringsstrategi 2023
Änr KS 2021/326
Antagen av Kommunfullmäktige
2023-11-14 § 255

Kristianstads
kommun

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen |
Planavdelningen
www.kristianstad.se | kommun@kristianstad.se